3998

Britanijos LIETUVIS

EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Nr. 17 (296) LONDONAS, 1953 m. balandžio 30. VII METAI

MOTINAI

MOTINA SŪNUI

Nuo tada, kai tu, sūnau, voromis patvinusiais vieškeliais, laukais ir pievomis, pikto žmogaus vejamas, palikai namus ir mane, nebesuskaitau dienų, mėnesių ir metų, kada ir aš turėjau išeiti iš tų namų, kuriuose pirmą kartą išgirdau tavo kūdikišką verksmą ir jaunystės juoką. Dabar tavo namuose, mano sūnau, niekas nebeatsimena juoko, ir pavasarį čia alyvos nebežydi, ir paukščiai nebečiulba, ir rytais tavo tėvas svirnan nebenueina, ir Rudis prie tvarto nebeunkščia, ir palangėje darželyje sesers rūtos nuvyto, Rūpintojelis prie kryžkelės neberimo ir varpinėje vakaro maldai varpai nebekviečia... Ir aš likau tokia pat benamė savojoj žemėj, kaip tu ten, svetimam pasaulyje niekam nereikalingas klajūnas. Mano akys išseko nuo ašarų, kaip tavo širdis iš ilgesio.

Viena, sūnau, likau tavo žemėje, kurią apgaubė nyki naktis. Likau saugoti tavo tėvų sodybos pelenų, iškirstų sodų, sulygintų tavo bočių kapinynų, Sibiran tremiamųjų tavo brolių takų, bažnyčioje skambėjusio varpo aido ir galulaukėje už tave kritusio partizano kapo. Nors ta naktis, sūnau, tavo žemėje siautėtų dešimtmečius, aš liksiu amžina tavo namų sargyboje, kaip yra amžinas Dievas, kaip amžina mano meilė tau. Aš ištęsėsiu toje sargyboje, nes aš esu tavo Motina!

Gudžios nakties tamsoje aš regiu brėkštančią laisvei aušrinę!

O tu? Ar tu nepaklysi klajūniškam tremties kelio dulkėse? Ar neišsižadėsi tavo žemės sutemose budinčios motinos? Ar neužmirši žodžio, kuriuo pirmą kartą šaukeisi mane? Ar išgirsi laisvės trimitų garsus, šaukiančius kovai už bočių sodybas? Ar tęsėsi, sūnau? Ar tęsėsi likti tuo, kuo aš tave pagimdžiau, kuo tu privalai grįžti žemėn, kai ji tave šauks Aušros rytą?

Br. D.

MANO MOTINAI

Močiute, noriu miego,
širdelė neužmiega...

TAVO glėbyje, mano motina, savo kūdikystėje glaudžiausi ir nebijojau nieko. Tu man atrodei tokia didelė ir stipri, kad jokie pavojai man neatrodė baisūs.

Tavo glėbyje, motinėle, daug saldžių valandų prasapnavau ir, atmerkęs akis, jieškojau tavo mylinčio žvilgsnio, kuris mano sapnus tikrove paverstų.

Tavo akivaizdoje pirmuosius žingsnius žengiau, su pirmomis kliūtimis grūmiausi. Kiek kartų mane užgaudavo šiurkščios grindys ar kietos kėdžių kojos, — pas tave bėgau ir tavo skraistėje apsiašarojusį veidą slėpiau.

Aš nežinojau, mano motule, kad piktas gyvenimas manęs laukia, kad jis atskirs mane nuo tavęs, kad mano saldus sapnas vienąkart pasibaigs...

NUVEDEI mane į mokyklą, motule, prie altoriaus privedei, mano veidą ir akis stebėjai.

Verkei iš džiaugsmo, kai juokiausi; džiūgavai, kai man sekėsi; linksma šypsojaisi, kai kiti gyrė.

Tyliai ašarojai, kai kiti mane peikė; sielvartavai, kai man nesisekė.

Tavo džiaugsmai ir tavo liūdėsys nesibaigė tavo širdyje: viską tu siuntei maldos ir atodūsių žodžiais dangiškajam Tėvui, nuo mažens mane Jam paaukojusi.

Rodos, nestebėjau tavo akių ir tavo širdies plakimo nejaučiau, tačiau pasąmonėje sustrigo daugybė vaikystės atsiminimų, kuriuose tu, mano motina, kaip baltas sapnas supiesi.

Bet nežinojau, bet ir tada nejaučiau, kad mane kietam ir šiurkščiam gyvenimui rengi, kad mane vargui ir kovai grūdini.

PASKUM iš namų išleidai, į svetimą miestą palydėjai ir grįžai namo, viena, motina mano.

Nežinau, ka tada mąstei ir kiek maldų už mane sukalbėjai, tačiau žinau, kad buvau tavo mintyse kasdien — nuo ryto iki vakaro.

Rašei man laiškus, pavargusia ranka meilius žodžius brėžei ir kiekvieną kartą aukojai mane mūsų visų Motinai, kuri ateityje turėjo būti vienintėlė mano Globėja ir Vadovė, kai tu abiem rankom sunkų kryžių apkabinai, prie krūtinės prispaudei ir visiškai savo skausme iš mano akių išnykai.

Tačiau nė tada nežinojau, kad kada nors tavęs neteksiu ir vienas prieš bangas plaksiuosi.

PAGALIAU vienas likau.

Svetimame krašte. Tarp svetimųjų žmonių. Be tavo motiniškos širdies. Be tavo globos ir glostančio žvilgsnio. Be raminančių tavo laiškų.

Vienas likau, motina mano, vienui vienas.

Kai einu gatvėmis — o jos šaltos ir svetimos, praeinančių senelių akyse jieškau tavo žvilgsnio. Kai kokia sena moteris suspaudžia savo del ne mano ranką, — noriu tavo jausmingą paspaudimą atsiminti. Kai nueinu į bažnyčią, ilgai žiūrau į besimeldžiančias žilagalves ir matau tave...

Kažkur toli, vienui vieną, giliai susilenkusią ir maldoje besisupančią. Mane mininčia...

Ir susigraudinu...

Deja, nebežinau tikrai, ar gyva esi, ar dar neši savo kryžių, ar čia žemėje mane mini.

DIDELIS nežinojimas nuo pat mažens, motule.

Tu neperskaitei daug knygų, tu augštų mokslų nėjai, tu įdomių paskaitų neturėjai laiko klausytis.

Tačiau, man rodos, kad tu daug daugiau žinojai; kad tu žinojai daugiau apie gyvenimą ir jo duobes, nei storų knygų rašytojai, nei ilgų kalbų sakytojai, nei tragiškų paveikslų piešėjai.

Jei ir aš šiandien žinau, dėl ko gyvenu, dėl ko kovoju ir ko laukiu, — tau vienai esu dėkingas — mano motina.

Jonas Gailius

LAIMUTIS ŠVALKUS

VAKARAS

Vakaras, šešėliai, kelias pievų rūkas,
vakaro gaisruose debesėlis supas.
Tik ilgai motulė dar prie kryžiaus klūpos,
o palangėm slankios su šešėliais rūkas.

Praeitin nuskendo keleri jau metai,
jos vaikai nelankė, ji sūnų nematė.
Tik į širdį skausmas slinko kaip gyvatė,
slinko karčios dienos, mėnesiai ir metai.

Jos vaikai išėjo ir... nebesugrįžo,
tik motulė meldės ir bučiavo kryžių.
Upės daug nuplukdė ašarų ir ižo,
tik vaikai išėję iki šiol negrįžo.

Buvo gilios žiemos, žvarbūs vėjai pūtė,
o prie verpstės gęso taip maža lemputė.
Buvo tuščias svirnas, daržinė ir kūtė
ir pačioj grytelėj žvarbūs vėjai pūtė.

Daug žiedų nuvyto, vasaros praėjo,
derlius nubangavo mariomis nuo vėjo.
Tik paukščiukas mažas aimanas kliedėjo,
kai laukus ir sodus svetimi praėjo.

Vakaras, šešėliai, kelias pievų rūkas,
Motinos širdyje baisus skausmas supas.
Ji ilgai šįvakar prieš Jo veidą klūpos,
o šešėliuos slankios vien kančia ir rūkas.

J. E. VYSK. VINCAS PADOLSKIS ATVYKSTA I LONDONA

J. E. Vyskupas Vincas Padolskis, ketvirtadienį, balandžio 30 d., atvyko į Londoną. Victoria stotyje atvykusį augštąjį svetį psitiko Lietuvos Pasiuntinybės patarėjas Vincas Balickas, Londono Lietuvių parapijos klebonas kun. Dr. Matulaitis, MIC ir „Br. Lietuvio" Red. Br. Daunoras.

Šeštadienį J. E. Vysk. Padolskis, lydimas klebono Matulaičio ir DBLS Pirmininko Bajorino, vyksta į Manchesterio lietuvių Kryžiaus šventinimo apeigas, kurių metu susirinkusiems iškilmėse suteiks sutvirtinimo sakramentus.

Iš Manchesterio Vysk. Padolskis vyksta aplankyti gausią lietuvių koloniją Glasgove, iš kur Londonan grįžta geguž. 11 d. Londone, Lietuvių parapijos klebonijoje, Vyskupas Padolskisi viešėsiąs tik trumpą laiką, nes gegužės 14 d. išvyksta į JAV.

CHURCHILIS KOJARAISCIO RITERIS

Karalienė Elžbieta apdovanojo Churchilį kojaraščio ordenu. Tai yra augščiausias žymuo, kurį gali gauti ne karališkos kilmės žmogus už nuopelnus civiliniam gyvenime. Kojaraiščio ordenas buvo pasiūlytas Churchiliui dar 1945 m., bet tada, pralaimėjęs rinkimus parlamente, jis nuo tos garbės atsisakė.

Visa britų ir dominijų spauda labai šiltais žodžiais sveikina Churchilio apdovanojimą. Britų parlamente jį sveikino visos partijos.

LATVIJOJE VALYMAI

Valymai Sovietų Sąjungoje ne naujiena. Tačiau, Stalinui palikus „rojų", Berija, norėdamas užsitikrinti „užnugarį", šluoja vieną po kitos „respublikų", sodindamas į atsakingas vietas savo patikėtinius. Pirmoje eilėje pagrindinai buvo pravestas valymas Gruzijoje, kur susemti tie visi augštieji pareigūnai, pravedę valymus kiek anksčiau. Neseniai pravesti augštųjų pareigūnų valymai Azerbeidžano respublikoje, o po to, Berijos įsakymu sovietinėje Latvijos respublikoje stalininiai klapčiukai nustumti nuo lovio, o jų vieton susodinti Berijos atsiųsti rusai. Latvijos 18 komunistinių ministerių neteko darbo ir, tikriausiai, „aprūpintos senatvės", kuria taip plačiai ir duosniai numato Stalino konstitucija, 15 pašalintųjų buvo latviai komunistai, o tik 3 rusai. Dabar santykis pasikeitė 18:0 latvių komunistų nenaudai, nes naujai prisiųstieji išimtinai rusai. Vidaus reikalų ministerja perėjo saugumo ministerijos žinion, kitaip tariant, enkavedistams, Taip pat eilė kitų, prieš tai išplėstų ministerijų, sujungtos į vieną, kurioms dabar jau ministeriauja Berijos patikėtiniai — rusai.

Netenka abejoti, kad po Latvijos, ateisianti ir Lietuvos „prezidentui" ir „ministeriams eilė. Maurai atliko...

Roma. Italų bankų tarnautojai, reikalaudami didesnių atlyginimų, buvo sustraikavę per 48 valandas.

Berlynas. Vakarų Vokietijos pasienyje jau kuris laikas komunistų pasienio sargyba bandanti užmegsti draugiškus ryšius su vakarų Vokietijos sargybiniais. Be to pabėgėliams ypač iš ryt. Vokietijos komunistų sargybiniai leidžia laisvai pereiti į Vakarus.

DBLS Manchesterio Skyriaus iniciatyva pastatytas Kryžius Mostono kapinėse, Manchesteryje, 700 metų Lietuvos krikščionybei ir ten mirusiems lietuviams atminti.
J. Šiaučiulio projektas. Foto — V. Rudžio

TRYS MISLES

BR. SERBENTA

Maždaug prieš du mėnesius pasaulis sprendė mįslę kas pirmas pačiups Kremliuje valdžios „nagaiką" iš po mirusio Stalino pagalvės? Malenkovas? Beria? Molotovas? Logiškai sprendžiant tą mįslę, po sausio 13 d. „Pravdos" straipsnio, kuriame buvo apkaltinti 9 gydytojai už Ždanovo nužudymą ir kesinimąsi nužudyti eilę kitų atsakingų pareigūnų, atrodė, kad tai tik overtiūra, koncertui, kurio metu bus sugrotas laidotuvių maršas pačiam Berijai. Kas nors šiek tiek pažįsta sovietų valdovų taktiką, buvo aišku, kad „Pravdos" paskelbtas straipsnis nukreiptas prieš Vidaus Reikalų Ministeriją ir ypač prieš Saugumo Ministeriją — MGB, kurias abi tvarko Beria. Tokį kaltinimą galėjo paskelbti tik pats „tėvelis" Stalinas, arba kas nors kitas, stovįs už jo pečių. Bet ar Stalinui reikėjo griebtis „Pravdos" skilčių talkos, kad susidorojus su Berija? Atrodo, kad ne. Atseit, „Pravdoje" paskelbtas kaltinimas buvo surežiuotas Malenkovo, kurio žinioje buvo partija. Malenkovas, nujausdamas Stalino mirtį, dar jam gyvam esant, norėjo sutvarkyti ilgesnias rankas turintį priešą, siekiantį ištraukti iš po pagalvės valdžios „nagaiką". Tam tikslui Malenkovas norėjo patraukti savo pusėn Raudonosios Armijos vadus, nes jis gi juos „išgelbėjęs" nuo žydiškųjų gydytojų nuodų, ko nepadarė Berijos valdomas saugumas ir taip pat paruošti provincijos partijos vadus, kuriuos tvarkė Chruščevas. Spėjama, kad pastarasis kaip tik ir buvo tas „piktasis gundymas", kurio paklausęs Malenkovas, norėdamas nustumti Berią, o į jo vietą pasodinti Ukrainos ūkininkų budelį Chruščovą, nemažiau patyrusį enkavedistą, kaip ir Beria. Politbiūro ratelyje Chruščevas buvo laikomas žemės ūkio reformų „specialistu" jau nuo 1930 metų, kada jis šešis milionus ukrainiečių išsiuntė į Sibirą, o antrą tiek numarino badu. Tačiau prieš porą metų ir jam nepavyko, kai kompartijos rateliai neįveikė kolchozuose apvaldyti susidariusią padėtį. Kolchozų tvarkyti Beria pasiuntė enkavedistus, kurie, suprantama, neklaužadas kolchozininkus greičiau sutvarkė. Chruščevas laukė progos atkeršyti Berijai, už šitokį kišimąsi į jo „agrarinius reikalus". Tokiu būdu ir Malenkovo ir Chruščevo tikslas sutapo: bendromis jėgomis nustumti nuo lovio Berią. Beria puikiai žinojo, kad iš viso Politbiūro narių, yra tik vienas, tinkąs į jo vietą — tai Chruščevas. Profesinis pavydas, o juo labiau profesinis įgudymas, turint tokią žmonių ir šunų policiją, kokios joks vidaus reikalų ministeris neturėjo nuo Adomo ir Jievos laikų, Berijai greit padėjo susigaudyti, ką jis turįs daryti. Jau nuo 1938 metų Beria savo įtaką valdžioje nepaprastai išplėtė visose srityse. Jo valdžia, tai valstybė valstybėje. Jo žinioje yra ne tik milionai vergų koncetracijos stovyklose, ne tik Sibiro ir Kazachstano kratšai, bet taip pat visi sovietų okupuoti Europos kratšai, sunkioji pramonė, atomgradai, karo pramonė, užsienio kompartijos penktoji kolona. Jis, Beria, daug daugiau gali pasakyti ir užsienio reikaluose, negu Molotovas ar tuščiaviduris ruporas Višinskis. Kandidatai į augštąją diplomatų mokyklą, taip pat pirmoje eilėje pereina per Berijos vėtyklę. Bet kuris užsienin išvykstąs diplomatas neperžengs sienos, jei jis negaus Berijos vedamos MGB sutikimo. Jis savo žinioje turi geriausiai apginkluotą, patikimiausią ir išdresiruotą pusės miliono enkavedistų armiją, kuri saugo visus karo sandelius, ūkines bazes, amunicijos atsargas. Kokiu būdu galima tikėtis bet kokio karinio perversmo ar revoliucijos, jei Sovietų Sąjungoje kariuomenės daliniai savo žinioje teturi šaudmenų nedaugiau, kaip vienai parai. Atrodo, kad Berijai nesunku buvo „įtikinti" Malenkovą, kad jo viltys patraukti savo pusėn kariuomenę — yra bergždžios.

Todėl ir pačią kovą dėl Stalino palikto valdžios „nagaikos" Berijai nesunku buvo laimėti. Tenka manyti, kad Stalinas mirė paskutiniąją vasario mėn. savaitę, nes kaip tik tuo laiku Malenkovas liovėsi puolęs Berijos valdomas ministerijas. Malenkovas buvo priverstas priimti Berijos sąlygas. Šiandien Malenkovas gali „skirti" partijos narį vienai ar kitai pareigai, gali pašalinti iš tų pareigų, bet nuo Berijos priklauso, kas su tuo naujai paskirtuoju ar pašalintu nariu atsitiks. Tai aiškiai parodo ir naujieji valymai sovietinėse respublikose.

Tūlas paklaus, tai kodėl Beria nepasiskelbė Stalino įpėdiniu? Šiandien Beria dar nenori rizikuoti lygintis su Stalinu, nes jis puikiai žino savo „profesijos" veidą, susidariusį Sovietų Sąjungoje ir visame pasaulyje. Jis žino, kad pirma jam dar reikia užsiauginti tam tikrą legendarinę aureolę apie savo asmenį, taip, kaip ir pats Stalinas ją ne iš karto užsidėjo. Praktiškai šiandien Beria valdo Sovietų Sąjungą, jis privertė Malenkovui atšaukti mestus kaltinimus, ir kad visa tai nuslėpus, kad laimėjus laiko susitvarkyti ir tvirčiau paimti paliktą Stalino valdžios „nagaiką", Berija įsakė paleisti kelis šimtus serganačių karo belaisvių iš šiaur. Korėjos, leisti amerikiečių laikraštininkams atvažiuoti į Maskvą, paleisti iš kalėjimo britų jūrininką prieš metus migloje paklydusį ir perėjusį į sovietų zoną, ir tuo būdu nudžiuginti Vakarus. kad štai, Stalinui mirus, atėjo laikai, kada Sovietų Sąjunga tiesia taikos ranką ... Ir, ko gera, Vakarai ją būtų labai greit čiupę, jei ne tuo pačiu laiku ir antroji mįslė nebūtų išsisprendusi...

Antroji pasauliui mįslė — kaip pasielgs naujasis JAV Prezidentas Eisenhoveris? Ką pasakys JAV į tokius „taikingus" ir „humaniškus" nau jojo Kremliaus pasiūlymus?

Po istorinės Eisenhoverio kalbos, pasakytos JAV spaudos darbuotojų suvažiavime, ir ši antroji mįslė išsisprendė. Eisenhoverio žodžiais, — pasibaigė Stalinò era, kurios metu jis privedė prie to, kad pasaulis liko suskaldytas į dvi besiginkluojančias stovyklas, besirengiančias trečiajam pa-

(nukelta į psl. 6)

KETVIRTIEJI MOKSLO METAI

Lietuvių Vasario 16 Gimnazija šių metų balandžio mėn. 14 dieną pradėjo 4-tuosius mokslo metus. Jie vadinasis 1953-1954 mokslo metai.

Čia pat tenka tuos metus paaiškinti ir atitaisyti iki šiol pasitaikančią klaidą.

Šioje Vakarų Vokietijos (Niedersachsų) provincijoje nauji mokslo metai prasideda balandžio mėnesio pradžioje, baigias kitais kalendoriniais metais kovo mėnesio pabaigoje. Į tą laiką derinas ir lietuvių mokyklos. Lietuvių Vasario 16 Gimnazija oficialiai tuo vardu pavadinta 1951 metų vasario 16 dieną, taigi jau 1950—51 mokslo metų pabaigoje. O kad tuos 1950—51 m. metus baigė jau Vasario 16-sios vardu, tai tie metai ir buvo pirmieji, toliau savo rėžtu 1951-52 — jau antrieji, 1952—53 — tretieji, o dabar pradėti ketvirtieji. Skaitant kątik praėjusiuosius mokslo metus antraisiais, Vasario 16 Gimnazijos amžius kaikur vienas metais būdavo sumažinamas.

Lietuvių patarlė sako: nauji metai — nauji lapai. O mes sakom: *nauji metai—nauji rūpesčiai*. Antai anuos mokslo metus pabaigėm su 156 mokiniais, o šiuos pradėjimo su 181 ir dar yra paduotų prašymų. Anais metais Rėmėjų Būrelių susiorganizavo 198, ir kaikurie iš jų jau įvykdė pasižadėjimą, o didžioji dauguma baigia vykdyti, keli Būreliai, atrodo, negalės tesėti. Į išsiuntinėtus Būreliams Gimnazijos atsišaukimus ir prašymus apsiimti po vieną mokinį išlaikyti ir šiais metais, dėja, dar maža kas teatsiliepė. Dėl to ne be pagrindo sakom, kad nauji metai — nauji rūpesčiai.

Praėjusiųjų metų patyrimas parodė, kad, sudėjus visas išlaidas, vieno mokinio išlaikymas atsieina daugiau kaip 20 dolerių mėnesiui. Bet Gimnazija tikisi, kad ir šiais metais parems ją savo gėrybėmis BALFas ir kiti tautiečiai vienkartinėmis aukomis, dėl to Rėmėjų Būrelių prašom aukotis tais pačiais 20 dolerių mėnesiui.

Pernai BALFo Pirmininkas Kan. Dr. J. B. Končius ir VLIKo Vykdomosios Tarybos Pirmininkas K. Žalkauskas ir kiti, lankydami Vasario 16 Gimnaziją, gėrėjosi, kiek čia gražaus lietuviško jaunimo, ir įvairiomis progomis raštu ir žodžiu teigė, kad ši Gimnazija rimtai palaikytina, kad susispietusiam čia jaunimui verta padėti šviestis lietuviškoje mokslo įstaigoje. O mes ir dar sakome: kaip dabar paleistume ir kur dėtume tuos 181 berniukų ir mergaičių, jau kelerius metus čia besimokiusių ir besitikėjusių toliau mokytis? Daugelis iš jų paliko vokiečių mokyklas ir atėjo šen, kad mieliau jiems tarp saviškių, kad jų tėvai panorėjo auklėti ir mokyti juos lietuviškoje mokykloje. Kaikurie iš jų, išėję iš privalomojo mokslo amžiaus, būtų turėję įsijungti į vokiečių ūkį ir veikiausiai būtų nutautę svetimųjų jūroje, o čia jie gali išlikti savo tautai ir gimtajam kraštui.

Todėl, Mieli Tautiečiai, kuriame žemės krašte Jūs bebūtumėt, prašom įvertinti mūsų pastangas ir gerus mūsų norus, jau labai konkrečiu darbu pagrįstus, ir ateiti mums į pagalbą—padėti išlaikyti Vasario 16 g. Tautiečius, kurie gražiai tesėjo praėjusiais metais, prašom ir toliau tęsti kilnų Gimnazijos Rėmėjo įsipareigojimą Mes nuoširdžiai tikime, kad Lietuvių Tauta gyvens, ir visur reikės jai šviesių, susipratusių sūnų ir dukterų. Mes nuoširdžiai tikime, kad Lietuva netrukus bus laisva, ir jai taip pat reikės tokių sūnų ir dukterų, kurie netik svetur, bet savo gimtojoje žemėje galėtų gražiai ir naudingai jos labui darbuotis. Tas yra didysis mūsų tikslas, ir to tikslo kaip įmanydami siekiam. Tik mūsų vienų pastangų, kad ir didžiausių, čia nepakanka. Be Jūsų pagelbos mūsų užsimojimai ir darbai neįvykdomi.

Dar kartą prašom praėjusių metų Rėmėjų Būrelius apsiimti ir toliau globoti po vieną mokinį. Jei kas norėtų pakeisti globotinį, prašom ir apie tai rašyti, nes praėjusiais metais ne visiems pagal jų norą buvo paskirti, šįmet gal galėsim keliamus pageidavimus patenkinti. Taip pat numanau, kad kaikurie B-liai šiais m. negalės įsipareigoti ar bus išskirstę, išvažinėję į kitus miestus, dėl to prašom organizuoti naujų Būrelių. Gimnazija užtikrina, kad ir šiais metais atsargiai ir taupiai vartos sunkiai tautiečių uždirbtą pinigą, o ką sutaupys, palaikys sunkesnei dienai.

Būrelių vadovus prašom, kaip ir pernai, atsiųsti Gimnazijai Būrelių narių sąrašus, pasisakyti, nuo kurio iki kurio laiko apsiima šelpimą ir kokių turi pageidavimų dėl mokinio paskyrimo.

Ir visus kitus geros valios tautiečius, kur negalima sudaryti Būrelio, labai prašom padėti Gimnazijai vienkartinėmis aukomis. Visų aukos, kad ir mažiausios, bus su nuoširdžiu dėkingumu priimtos.

Pinigus prašom, kaip ir anais metais, siųsti per Bendrąjį Amerikos Lietuvių Šalpos Fondą (United Lithuanian Relief Fund of America. INC, 105 Grand Street, Brooklyn 11, N.Y.). Taip pinigus Gimnazija patogiai ir greitai gauna. Bet kam patogesni kiti siuntimo būdai, prašom naudotis anais, kaip ir pernai kaikurių tautiečių buvo daroma. Gimnazija lygiai pat visiems bus dėkinga. Tiktai siunčiant per Balfą, Balfas taip pat stiprinamas ir tuo būdu juo labiau įgalinamas daugiau padėti Vokietijoje ir kitur likusiems ir vargstantiems mūsų tautiečiams, taip pat ir Gimnazijai.

Lauksime pasitikėdami. Mokslo metus pradėjome su malda, su džiaugsmu ir pasiryžimu. Labai tikimės, kad mūsų darbo be laiko nereikės nutraukti.

Per šviesą į laisvę ir žmoniškumą!

Lietuvių Vasario 16 Gimnazija.

SENSACINGAS PRANO MIKULIČIAUS LAIMĖJIMAS

Sydnejus. — Balandžio 13 d. Sydnėjaus Bokso Stadione 9000 žiūrovų, kurių tarpe buvo ir keli šimtai lietuvių, stebėjo lietuvio Prano Mikuličiaus, Australijoje vadinamo Pran Mikus, pusiau vidutinio svorio boksininko, Viktorijos valstijos meisterio, kovą su Australijos to paties svorio meisteriu George Kapeen. Pir mųpsius šešis ratus mūsų tautietis kovoje be ryškesnio charakterio, tačiau jau aštuntame rate perėjo į jam būdingą taktiką — prispausti prieša prie virvių ir žlugdyti jį trumpais kietais smūgiais. Devintame rate šią taktiką jis dar labiau suaktyvino, gi dešimtame rate tuo būdu jis pasiekė efektingą laimėjimą.

Maždaug po trijų mėnesių mūsų Pranas Mikuličius susitiks su tuo pačiu Kapeen. Tomis rungtynėmis oficialiai bus sprendžiamas pusiau vidutinio svorio Australijos meisterio vardo laimėjimas.

„M.P."

STUDENTU FONDAS

Studentams šelpti fondo skyrių New Yorke sudarė Gen. Konsulas J. Budrys, V. Sidzikauskas, prof. V. K. Jonynas, dr. H. Lukoševičius ir inž. Mačiūnas.

Studentų Fondą nutarė šelpti Teisininkų Suvažiavimas, Chicagoje ir kiek anksčiau tą patį yra nutaręs Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimas.

PETRUI BABICKUI 50 METŲ.

Šiais metais, balandžio 29 d. sukanka 50 m. Petrui Babickui, gerai žinomam lietuvių visuomenei, kaip vaikų literatūros kūrėjui, poetui, beletristui, laikraštininkui, radio kalbėtojui, kelionių knygų autoriui ir propagandistui. Šiuo metu Petras Babickas gyvena Brazilijoje ir dirba Lietuvos pasiuntinybėje. P. Babickas taip pat bendradarbiauja vietos lietuvių spaudoje.

LAISVOJO KRASTO LIETUVIAMS!

Mirus Stalinui, naujieji Kremliaus valdovai pradėjo plačiu mastu veiklą, rodydami laisvam demokratiniam pasauliui tariamai taikingą Sovietų Sąjungos posūkį į keitimą iš pagrindų visos savo politikos ir grįžimą į teise ir žmoniškumu pagrįstą santvarką.

Tai įprasta Lenino, Stalino ir dabar Malenkovo pasekta bolševikų apgaulės taktika, kartojama tuomet, kai jiems reikia atsikvėpti ir sustiprėti. Kas juos pažįsta ir prisimena NEPo ir kitus tolygius bolševikų klastingus žygius, žino, kad tai seni, tik pakartotinai ta ar kita forma vartojami laisvajam pasauliui pavergti spąstai.

Mes, lietuviai, bolševikus pažįstame labai gerai — ir jų teoriją, ir jų praktiką. Visa tai patyrėme išleidami visą bolševikų pavergtai tautai atneštą kančių ir priespaudos, kalinimo ir trėmimo, bado ir šalčio, baimės ir teroro, asmenų ir tautos naikinimo — genocido pragarą.

Dėl to linkusiam ta bolševikų sukta taktika patikėti pasauliui visu objektyvumu ir atsakingumu skelbiame ir, išeidami iš savo išeivio šventos pareigos, nenustosime skelbę ir įtikinėję, kad visa tai yra tik bolševikų suktas manevras Vakarų demokratinei visuomenei suskaldyti ir sukliudyti laisvajam pasauliui taip apsiginkluoti, jog tolimesnė Sovietų agresija pasidarytų nebeįmanoma. Antra, — kad jie galėtų užgrobtas valstybes nekliudomai laikyti savo rankose ir pagaliau tuo būdu galėtų lengviau pavergti pasilikusį laisvėje pasaulį. Ir trečia, — kad ta Malenkovo taktika jie paleidžia tik naują miglų uždangą Sovietų imperializmui pridengti ir tikrovei nuslėpti

Gerai žinodami, kad Sovietų Sąjunga, sulaužydama tarptautines sutartis, nuo Antrojo karo pradžios yra užgrobusi vienoje Europoje daugiau kaip 100 milijonų žmonių gyvenamas žemes ir nieko nedaro jos pavergtų kraštų laisvei grąžinti, mes negalime kitaip vertinti ir visos dabartinės Sovietų taktikos, kaip laikydami tai nauju dideliu apgaulės bandymu.

Sovietų gera valia būtų galima tik tada patikėti, jei jie pradėtų šalinti visus laisvųjų tautų pagrobimų padarinius, nustotų skriaudę pavergtas tautas ir pradėtų už padarytąsias skriaudas atsilyginti, pirmon galvon jei Sovietai grąžintų Lietuvai, Latvijai ir Estijai bei kitoms pavergtoms valstybėms laisvę ir nepriklausomybę. Tačiau ta linkme jie ničnieko nėra padarę ir nė puse žodžio tuo reikalu nėra prasitarę.

Laisvajame pasaulyje yra pastebimas palinkimas patikėti naujaisiais Sovietų vyliais. Mums tai sudaro rimtą pavojų. Todėl, kad dėl naujos bolševikų politikos nenukentėtų Lietuva ir jos reikalai, viso laisvojo pasaulio lietuviai kviečiami su ypatingu budrumu stovėti mūsų laisvės sargyboje ir vėl drąsiai ir garsiai prabilti į šio klausimo sprendėjus.

Mūsų šios dienos šūkis — *jokių derybų su Sovietais, jokių jiems nuolaidų, kol Lietuvoje ir kitose jų pavergtose valstybėse bus baigta so vietų karinė okupacija.*

Šiam šių dienų mūsų pagrindiniam šūkiai įgyvendinti kiekvieno krašto lietuviai per savo bendruomenių vyriausius organus ar kitas turimas specialiai sukurtas Lietuvai laisvinti organizacijas kreipiasi į savo gyvenamojo krašto vyrausybių galvas, vyriausybes, parlamentus, JTO raštu ar žodžiu per delegacijas su šiais reikalavimais:

a) Sovietų kariuomenė turi būti nedelsiant atitraukta iš Lietuvos, o suverenine Lietuvos Respublikos valdžia grąžinta tautai.

b) Nedelsiant turi būti pasiųsta į Lietuvą Jungtinių Tautų kariuomenė tvarkai palaikyti, piliečių saugumui garantuoti ir jų gyvybei apsaugoti nuo Sovietų ir jų agentų keršto veiksmų.

c) Speciali Jungtinių Tautų komisija turi prižiūrėti, kad rinkimai būtų vedami laisvai demokratišku būdu ir kad tuo būdu išrinkto Seimo sudarytoji Laikinoji Vyriausybė tuoj perimtų Lietuvos valdymą į savo rankas, ir

d) kad įžengus į Lietuvą Jungtinių Tautų kariuomenei, būtų sudarytos sąlygos tuoj grįžti Lietuvon visiems ištremtiesiems į Rusiją bei į laisvąjį pasaulį pasitraukusiems lietuviams.

Šiose grumtynėse dėl laisvės ir teisių mes neprivalome išleisti iš akių ir tokio svarbaus veiksnio, kaip viešoji visuomenės opinija. Jai duoti teisingą kryptį ir palenkti mūsų reikalų naudai turime panaudoti radiją ir spaudą mūsų gyvenamų kraštų žmonių kalba bei savo asmenines pažintis ir įtaką.

Šiuo metu mums svarbiausia, kad laisvasis pasaulis nebūtų bolševikų dar kartą apgautas ir suklaidintas. Ypač mums svarbu, kad visame pasaulyje susidarytų vieninga nuotaika pateikiant Sovietams griežtus reikalavimus *pirma pašalinti sovietų smurto pasekmes,* vadinasi — pasitraukti iš Lietuvos ir kitų jų pavergtų tautų žemių, ir *tik po to kalbėti apie taiką.*

Šiame žygyje testiprina mus, tepriduoda mums ryžto ir ištvermės kovoje dėl Lietuvos laisvės ir teisių šie Baranausko žodžiai:

Kad tu, gude, nesulauktum,
Nebus, kaip tu nori.
Bus kaip Dievas duos,
Ne tavo užmačiai nedori.

Vyriausias Lietuvos
Išlaisvinimo Komitetas

* * *

Pastaba:

Visos organizacijos, pagrindinių org-jų padaliniai, draugijos ir susirinkimai kviečiami savo posėdžiuose, aptarus iškeltus klausimus priėmus atitinkamas rezoliucijas, siųsti jas atsišaukime nurodytoms įstaigoms, redakcijoms ir radiofonams. Visų kalbamu reikalu raštų nuorašus ir informacijas apie padarytus žygius prašoma tuoj atsiųsti šiuo adresu: Informacijos Tarnyba, Reutlingen, Lederstrasse 94, Germany.

MAZASIS KOREJOS KARAS

Korėjos karas JAV iki šiol kainavo 200 miliardų dolerių ir pareikalavo 132000 gyvybių.

Du milionai pietų korėjėčių mirė džiova, 5,5 mil. neteko pastogės, sunaikinta 600.000 namų. Pietų Korėjoje karo metu atsirado 100.000 našlaičių vaikų.

Šiaurės Korėjoje žuvo 4 milionai žmonių, sunaikinta 40 proc. visų gyvenančių, 80 proc. ligoninių, 75 proc. kasyklų fabrikų. Gen. Taylor pareiškimu JAV karys Korėjoje turi penkis-septynis kartus daugiau amunicijos, negu jo priešas kinietis, 70 proc. daugiau, negu praėjusio karo metu.

„Ramią" dieną divizija sunaudoja 70 tonų šaudmenų, „karštą" dieną iki 700 tonų.

Jungtinių tautų artilerija per dieną išauna iki 60 tūkstančių sviedinių, komunistai retai kada daugiau kaip 6000. Tai yra vidurkis taikingo periodo, kai vyko paliaubų derybos. Praėjusių metų spalio mėnesį, kai karo veiksmai buvo aktyvūs, sąjungininkai sunaudodavo dvigubai daugiau amunicijos, o kiniečiai išaudavo iki 20.000 sviedinių per dieną.

Į šiuos apskaičiavimus neįeina Laivyno ir aviacijos sunaudotoji amunicija.

Palyginus su praėjusių karų sunaudotais amunicijos kiekiais, gaunama milžiniškas skirtumas. Tai yra todėl, kad padidėjo ginklų greitošauda ir pati kariuomenė yra labiau mechanizuota.

Laivyno aviacija Korėjos kare jau sunaudojo tiek pat bombų ir raketinių sviedinių, kiek per visą Antrąjį Pasaulinį karą.

Visi „Britanijos Lietuvio" prenumeratoriai, kurie gauna laikraštį netiksliu adresu, prašomi pranešti Administracijai savo patikslintą adresą, nes dabar rengiamos adresografo plokštelės naujiems adresams.

BR. DAUBARAS

MĖLYNA SUKNELE

Antroji dalis

Nuo anos dienos, kai Gražina sutiko dirbti raudoniesiems agentams, jos gyvenimas visiškai pasikeitė. Ji dabar buvo aklas jų įrankis, veikė, taip, tarsi būtų užhipnotizuota. Kiek vieną kartą, kai ji atlikdavo jų pavestą uždavinį, jie žadėdavę paleisti tebelaikomą nežinioje Mylių, o jai pačiai grįžti į Lietuvą pas motiną, kaip nusipelniusiai komunistei, kovojusiai už taiką. Jai buvo aiškiai pasakyta, — išdavimas, — mirtis Myliui ir jos artimiesiems Lietuvoje. Jau šešios savaitės, kai ji gyvena „laisvėje", viename vakarų Londono kuklia me pensionate — viešbutyje. Ten jos niekas nelanko. Su „darbdaviais" ji susitinka kavinėse, restoranuose ir parkuose. Tokių susitikimų metu ji perduoda prieš tai jai duoto uždavinio duomenis, gauna naujas instrukcijas ir pinigus. Pirmąsias dvi savaites jai buvo perduota keliolika banderolių „Tėvynės Balso", kurias ji turėjusi išnešioti į įvairius Londono paštus. Vėliau jos viešbutin buvo atsiųstas komunistinės literatūros siuntinys ir adresai, pagal kuriuos ji turėjusi viską savarankiškai išsiuntinėti, prisilaikydama prisiustomis instrukcijomis, rašytomis rusų kalba. Ji padarė viską taip tvarkingai ir atidžiai, lyg sąžiningiausia tarnautoja. Adresų tarpe surado keletą pažįstamų pavardžių, ir tada ją apimdavo keista nuotaika: sukdama jiems banderoles, ji kaisdavo, tarsi bijodama, kad tie žmonės supras, atspės, kieno rankomis tai padaryta. Prisiųstuose laikraščiuose ji surasdavo taip pat vieną kitą pažįstamą veidą, „besidžiaugiantį išvaduotosios Tėvynės" gyvenimu. Paskutiniame „Tėvynės Balso" numeryje, kurį ji vakar išekspedijavo, pasiskaitė grįžusio Kvizikevičiaus „Iš vergovės į Nemuno šalį" straipsnį. Grįžęs, kaip ir ji dabar čia, sėdi Laisvės Alėjos liepų pavėsyje, skaitydamas „Tiesą". Straipsnyje Kvizikevičius pasakoja:

„Žinote, netikėjau tuo, ką čia pamačiau. Matau didžiausią pažangą visose gyvenimo srityse. Tai neprieškarinė Lietuva. Miestuose vyksta didžiulės statybos, išplėsta pramonė, švietimas, gydymo įstaigų tinklas. Viskas yra prieinama kiekvienam respublikos piliečiui. Kaimas pertvarkytas socialiniais pagrindais, visur čia vyksta gyvenviečių statyba, daugelyje kolūkių sodybų žėri elektra, griežia radijas, veikia kaimų klubai — skaityklos... Mums, gyvenusiems toli už Tėvynės ribų, visa tai atrodė tiktai pasaka, o dabar aš pats matau tikrovę. Čia nėra bedarbių, kaip kad kapitalistiniame pasaulyje, kur skursta ir badu miršta milijonai kapitalo vergų. Ten „demokratija" ir „laisvė" tik valdantiesiems, tik kapitalistams, o darbo žmogus yra vergas, kenčia panieką ir prievartą"...

Taip, iš tikrųjų, kaip pasakoje, — galvoja Gražina, vyniodama šį laikraštį. Ir jis, tas grįžęs lietuvis taip pat „laisvu noru" tai parašė, kaip ir ji čia, būdama toli nuo tos palaimintos laisvės, „laisvu noru" jį persiunčia savo broliams, išsprukusiems nuo raudonųjų žabangų...

Saulėje įdegusiu veidu praeina pro Gražinos suolą augštas policininkas. Jis eina taip lėtai, tarsi laukdamas, ar suole sėdinti Gražina, neturinti nieko jam pasakyti?

Lyg atspėdamas, kad jis, teisybės ir tvarkos saugotojas, taip šiuo metu jai reikalingas apginti ją prieš skriaudą ir prievartą, kuri vyksta čia pat jo, teisybės angelo, akivaizdoje. Kokiu būdu ji galinti jam dabar visą pasakyti? Kokiu būdu prašyti pagalbos, ne jai, bet tiems, kurių gyvybės yra rankose didžiojo Belzebubo siųstųjų agentų, kuriems ji priversta dirbti tokį pat biaurų darbą, kokį dirba jos vyras, kurį ji pasmerkusi, palikusi ir pabėgusi ... Save ji dabar galinti išgelbėti per kelias sekundes: užtenka prieiti prie šito augaloto vyro ir paprašyti jojo, kad jis ją palydėtų iki nuovados, o ten jau ji bus saugi ir išgelbėta... Bet jos motina? Mylius? Kas juos gali išgelbėti nuo kančios ir mirties? Kas jiems išties pagalbos rankas? Kur pasaulyje rasti tokią policiją, tokį teismą, tokią įstaigą ar žmogų, kuris sutiktų, kuris galėtų, kuris suprastų, jų beviltišką padėtį, jų skriaudas ir jų tas baisias stacijas, kurias jie turės pereiti ir mirti, jei tik ji dabar taip pasielgtų, kaip jos sąžinė reikalauja? Šitas pasaulis, kuriame ji dabar gyvena, kuriame gyvena milijonai laisvų, — niekad nepatikės, kad ji dirba didžiąjam laisvės priešui, gelbėdama žmones, kuriuos ji myli daugiau, už visą pasaulį, labiau negu savo gyvenimą. Už juos ji kiekvieną akimirką sutiktų mirti, sutiktų padarytų visą, kas tik iš jos būtų reikalaujama, kad tik jiems palengvinus, nors vieną valandą, kad juos išgelbėjus. Jos širdies jausmas, lyg galingas variklis stumia ja daryti viską, be atodairos, kad tik Mylių išlaisvinus, kad jį turėti sau. Vien tik ši viltinga vizija, kad ji vis vien kada nors galės su Myliumi laisvai įsikalbėti, su juo būti, ją nukrečia tokia burtų srovė, toks palaimintas jausmas ją apima, tarsi visa tai, ką ji dabar daranti yra taip būtina, kaip jis jai. Jos protas ir jos sąžinė žviegiančios sirenos balsais šaukia, kad ji šunkeliu bėganti, o jos raudanti, išsilgusi ir mylinti širdis, nuslopinusi protą ir sąžinę — stumia ją prie vieno tikslo — išgelbėti Mylių.

— Graži diena, — girdi ji vyriškio balsą, sustojusio prie jos suoliuko. Ji taip išsigąsta nuo šitų dviejų žodžių, pasakytų jos gimtąja kalba. Ji žiūri nustebusiomis akimis į neaugšto ūgio vyrą, stovintį žolėje.

— I beg you pardon, — atsako angliškai, tarsi nesupratusi ateivio sakinio.

— Graži diena, drauge Gražina, — kartoja jis lietuviškai ir tuoj pat priduria:

— Misteris Smiht neateis. Aš jo vietoje su jumis pasikalbėsiu...

— Žodis?

— Volga...

— Sėskitės, — pakviečia Gražina atėjusį, įsitikinusi, kad nepažįstamasis žino šios dienos sutartą slaptažodį.

— Jūs lietuvis, — nesusivaldo Gražina nepaklaususi, kai jis atsisėda šalia jos.

— Ne, — aš komunistas...

— Aš taip pat... bet

— Žinau. Galit kalbėti atvirai...

— Lietuviškai visada mes geriau susikalbėsime. Džiaugiuos, kad jūs čia atėjote.

— Mano vardas Jurgis...

— Gražus vardas, Lietuvoje dažnai sutinkamas.

— Kai mane krikštijo, šitame krašte toks vardas buvo madoje...

— Jūs gimęs čia?

— Gimęs ir augęs šitame mieste.

— Buvote Lietuvoje?

— Ne, dabar žadu važiuoti...

— Dabar ten visai kitaip... Ir aš žadu grįžti...

— Girdėjau...

— Važiuosime drauge. Būsiu jums ten vadove, — šyptelėja Gražina, žiūrėdama į jo atlape įsegtą raudoną gėlę.

— Visi pabėgėliai turėtų grįžti. Ten daug darbo. Vokiečiai viską sunaikino, kas dar buvo likę nuo kruvino Smetonos siautėjimo laikų. Reikia kraštą atstatyti, reikia specialistų, o čia pabėgėliai inžinieriai ledus gamina... Turime jiems nutraukti propagandinę skraistę nuo akių ir parodyti teisybę...

— Turime, — pritaria Gražina.

— Ar atnešėt trečios apylinkės lietuvių sąrašą? — paklausė Jurgis, ūmai pereidamas prie šios dienos Gražinos uždavinio.

— Tik tuos, kurie dalyvavo susirinkime. Mažai dabar jų tesusirenka...

— Kai juos įtikinsime, kad yra mulkinami hitlerininkų, smetoninkų ir karo kurstytojų imperialistų amerikonų, — ateis tik tie, kurie, bijodami grįžti į Lietuvą, mulkina pabėgėlių mases, nebūtais dalykais ir komunistus šmeižia. Gerai, kad čia kraštas laisvas, kitaip tie imperialistai visus komunistus iškartų. O kaip jie viso pasaulio darbininkijos globėją ir užtarėją Staliną šmeižia! Na, bet tegu tik jie grįžta Lietuvon, ten už tuos šmeižtus atsakys prieš teisingiausį liaudies teismą... Žinau aš, kaip komunistai moka kovoti!..

— Žinau ir aš... — išsprūdo Gražinai sakinys.

Jurgis, nekreipdamas dėmesio į Gražinos žodžius, užsidegęs dėstė savo pažiūras ir veiklos programą.

— Iš Vilniaus gauta naujų instrukcijų šio krašto komunistams. Mūsų miesto kompartijos skyriui tenka ypatingas uždavinys. Mums, lietuviams komunistams, įsakyta suskaldyti ir supjudyti imperialistų čia veikiančias organizacijas, iškelti aikštėn organizacijoms vadovaujančių asmenų banditizmą, jų nacizmą ir parodyti masėms, kad jie dirba už amerikonų karo kurstytojų pinigus. Visa tai padarysime jų pačių rankomis. Planas paruoštas ir jau vykdomas. Jūs taip pat turėsite prie šito prisidėti. Juos reikia taip supjudyti, kad vienas kitą patys suėstų. Puikus planas! Penktadienį vakare mūsų kompartijos būstinėje tuo reikalu bus pasitarimas. Šešiomis Sempshott gatvėje toje pat kavinėje, kur paskutinį kartą buvote su draugu Smith — susitiksime. Šeštadienio vakare karo kurstytojai šaukia susirinkimą apylinkės centrinėje salėje. Ten ir jūs turėsite drauge su manim dalyvauti.

(b. d.)

PO CHICAGA VAIKSCIOJAU, VAIKSCIOJAU...

Rašo Bal. Brazdžionis

Prie Michingan ežero, kuris dydžiu siekia Lietuvos teritorijos plotą, plačiai išsidriekęs Chicagos miestas. Ke turių milionų gyventojų tarpe, 80 tūkstančių plaka lietuviškų širdžių, kurios tai mažėja, tai, žiūrėk, vėl padidėja. Miršta senoji išeivija, išgyvenusi čia 40—50 metų, jos vieton auga naujoji karta, nubirdama, tai vėl papildoma naujaisiais ateiviais.

Trumpam rašinėlyje neįmanu sudaryti pilno lietuviškosios Chicagos vaizdo. Paminėsiu tik žymesnesias kolonijas. Chicaga, tai antroji Lietuvos sostinė, lietuvių sostinė išeivijoje.

Atsidurus pietų Chicagos dalyje, tenka nulenkti galvą prieš milžinišką Dariaus ir Girėno paminklą, Marqutte Parke, Californijos ir 69 gatvių sankryžoje. Kiekvienais metais, vasaros metu, prie to paminklo vyksta lietuvių iškilmės. Šiais metais, balandžio pabaigoje, jo kaimynystėje šventinama Marijos Augštesnioji Mergaičių Mokykla, kurioje telpa 1000 moksleivių. Seselių Kazimieriečių pastangomis Lietuvos jaunimas čia sems mokslo žinias. Mokykloje yra salė, kurioje telpa pusantro tūkstančio žiūrovų. Toje salėje jau vyko gražus Dainavos Ansamblio koncertas ir kiti parengimai. Mokykloje gyvena J. E. Vysk. Brizgys, čia prisiglaudęs Pasaulio Lietuvių Archyvas, tvarkomas Liulevičiaus.

Kiek atokiau nuo naujosios mokyklos, stukso Šv. Kazimiero Akademijos pastatas, o už jo maža šv. P. M Gimimo bažnytėlė, kurios praplėtimu ir nauja statyba rūpinasi kleb. Paškauskas. Kiek toleliau yra erdvi šv. Kryžiaus ligoninė, vedama lietuvių. Marquette Park lietuvių kolonijoje gyvena šie žymesnieji lietuviai: kons. P. Daudžvardis, iš Sibiro laimingai grįžęs kun. A. Petraitis, WGES radio lietuviškos programos vedėja S. Barcus, prieš 25 metus įsisteigęs „Margutis" — mėn. žurnalas, taip pat jo vardu Vanagaitienės, dr. Dirmeikio ir Deveikio pastangomis iš WHLH stoties transliuojama kasdieninė lietuviška programa. Kaimynystėje gyvena Šaltimeras, pusvalandinės progr. vedėjas iš WGES. Nemažai čia rasime lietuvių gydytojų, lietuviškų įstaigų ir įvairių parduotuvių, kurias valdo ir tvarko lietuviai.

Šiaurėn pavažiavus, stabtelėkime Brighton Park lietuvių kolonijoje, kurios centrą sudaro Californijos, Sakramento, So Archer gatvės. Ši kolonija taip pat turi savo nedidelę bažnyčią, kurios klebonu yra prel. Briška. Sakramento ir Archer gatvių kampe yra lietuvių Taup. Bankas vedamas J. Mackevičiaus. Banko indėliai siekia 10 milionų dolerių. Kiek toliau, Balzeko auto parduotuvė, Nako vedama muzikos studija, inž. Rudžio įmonė, Lietuvos Vyčių salė ir daug kitokių lietuviškų įmonių ir krautuvių.

Už Western gatvės į rytus, įžengiame į Tow of Lake lietuvių koloniją, pasipuošusia šv. Kryžiaus bažnyčia, savo statyba ir puošnumu primenančia katedrą. Jos klebonu yra kun. Linkus. Kiekvieną sekmadienį toje bažnyčioje gieda Dainavos ansamblio choras, kuriam vadovauja muz. Sodeika ir valdybos pirm. Al. Dzirvonas. Prie šios bažnyčios veikia ir „Mušos" spaudos kioskas, kuriame platinamas ir „Britanijos Lietuvis". Šioje apylinkėje gyvena kun. Juršėnas, Lietuvių karių „Ramovės" Chicagos sk. pirm plk. Dabulevičius, gen. Plechavičius, gen. Reklaitis, Eudeikis, „Skautybės Kelio" red. Valatkaitis ir šimtai kitų lietuvių. Iš čia nesunku patekti į vieną seniausių lietuvių kolonijų Bridgeporto, kurioje viena gatvė pavadinta „Lithuanica" vardu. Ir ši kolonija turi savo kleboną prel. Urbą, kuris tvarko šv. Jurgio parapiją. Šioje kolonijoje rasime Karvelio ir Zablockio knygynus, Terros leidykla, vedama Civinskio. Morkūno spaustuvę. Čia yra žinomi „Kauno", „Lietuviškos Užeigos", „Rūtos" „Vilniaus" ir kitokie užeigų ir parduotuvių vardai. Lietuvių Taup. Bankas, ved. Mozerio, Budriko brangenybių parduotuvė, Lieponio vedami naujai įsteigti Prekybos Namai, o netolimoje kaimynystėje Lietuvių Auditorijos salė, kur vyksta daug koncertų, susirinkimų, įvairių pramogų. Lietuvių Auditoriją yra tvarkoma Bal. Pakšto, Malioriaus ir Pakalnio, čia rasime taip pat inž. Sėmėno radio ir televizijos parduotuvę „Daina", Don Kuraičio automobilių prekybos namai „Milda" ir gausybę organizacijų ir draugijų.

Skaičius 18 taip pat reiškia naują lietuvių kolonija, kuri susispietus prie 18 ir 21 gatvių. Šitoje kolonijoje spausdinamas socialdemokratų dienraštis „Naujienos", red. dr. P. Grigaičio, prof. Joniko. Kaimynystėje yra Butvilo spaustuvė, kurioje spausdinama šv. Kazimiero Akademijos Aidai, redaguojami seselių, Ripkevičiaus lietuvių bankas ir taip pat Dievo Apveizdos bažnyčia su kleb. kun. Martinkum. Nuo šios kolonijos į vakarus, rasime Westside koloniją su Aušros vartu bažnyčia, kurioje tvarkosi kun. Skardenis. Kiek atokiau — dienraščio „Draugas" namai. „Draugo" red. yra ALTO pirm. L. Šimutis, o pačioje redakcijoje dirba Ona Labanauskaitė, kun. Barauskas, kun. Prunskis ir Ig. Sakalas. Dienraštis turi apie 20 tūkstančių skaitytojų. Prie Cermak Rd. yra Meropolito valstyb. bankas, kuri tvarko broliai Jonas ir Julius Brenzai.

Chicagos priemestyje Cicero, kuris numatoma prijungti prie miesto, gyvena daug lietuvių. Ši kolonija yra žinoma visiems lietuviams. Parapijai vadovauja žymus visuomeninkas kun. Albavičius. Toje kolonijoje gyvena rašyt. d-jos pirm. B. Babrauskas, rašyt. Al. Baronas, Vaičiūnienė, prof. G. Galva, žurn. K. Sruoga ir kiti visuomeninkai ir meninkai.

Tremtinių Chiagoje ir jos apylinkėse apsgyveno apie 20 tūkstančių. Jie turi savas organizacijas, o dabar steigiama PLB Chicagos apskritis, kuriai pirmininkauja P. Gaučys. Chicagos ALTo skyrius, kuriam pirm. dr. Biežis, sudarytas visų organizacijų atstovų gražiai veikia Lietuvos laisvinimo byloje.

SINTETINE KALBA

Kai Edisonas pademonstravo savo fonografą, kuris pakartojo žmogaus garsus, daug kas manė — velnią tupint dėžutėje. Dabar mes pripratome prie kalbos ir garsų, užrašytų plokštelėse, popierio juostelėse, plieno magnetinėse vielelėse, bei kino filmos šešėliuose. Tai, ką mes šiandien girdime per radiją, yra garsai, su mažomis išimtimis, užregistruoti ir perduodami vienu iš anksčiau minėtų būdų. Dabar dėmesio centre yra ne tiek pats garsų užrašymo ir jų pakartojimo faktas, bet tos perduotos kalbos ar grasų grynumas, lyginant ji su originalu.

Tam dalykui yra vartojamos moderniausios priemonės. Viena tokių priemonių yra sukelto garso virpėsių iš originalo ir jo aido atvaizdavimas kreivėmis, ir tų kreivių išdėstymas į pagrindines kreives. Tam tikslui vartojamas aparatas, vadinamas Osciliskopu, kuris yra panašus į televizijos aparatą. Garso sukelti virpėsiai osciloskope virsta vingiuota šviesia linija, kuri su kiekvienu garsu ar jo pasikeitimu yra kitokia.

Tokiu būdu garsus galima išdėstyti į jų virpėsių matomus elementus, juos nufotografuoti, studijuoti, ieškoti klaidų ir įnešti pataisas. Taip garsus išdėsčius ir jų paslaptį sužinojus, galima tokias kreives ir pačiam nupaišyti, net su tam tikrais „pagražinimais"". Perleidus per specialų aparatą tas kreives, galima gauti pati garsą. Mokant nupiešti norimos kalbos garsus, galima išgirsti pageidaujamos kalbos žodžius ir sakinius.

Toks aparatas pereitą savaitę buvo demonstruojamas Londone,Fizikos parodoje, kurią kasmet ruošia British Physical Society. Buvo vaizdžiai parodyta, kad žmogaus garsai susideda iš pastovių vienodų garso stygų virpėsių ir didelės dalies sąskambio garsų, vad. rezonansais, kurie kyla burnos ir nosies bei gerklės angose. Tas sąskambis kinta pagal tai, kaip mes tas angas kaitaliojame ar judiname, ar su liežuviu uždarome. Tie garsai buvo išdėstyti į šešias pagrindines kreives. Pagrindines kreives sudėsčius, vėl gautas originalo garsas. Buvo parodyta ir dirbtinu būdu nupaišytų garso kreivių sujungimas. Gražu buvo girdėti gana malonus dirbtinis balsas, tariąs atskiras frazes: — „What did you say"... „Good bye" ir kit.

Reikia tikėtis, kad ateityje ir mes tokius metodus panaudosime savo gimtąjai kalbai tirti.

S. Š — kas.

LIETUVOJE GIMĘS JAV PILIETIS NORĖJĘS NUŽUDYTI PERONĄ?

Amerikiečių žinių agentūra AP skelbia, kad Perono šalininkai Argentinoje po paskutinių sąmyšių mėgino užpulti ir žydų pasiuntinybę. Iš visų opozicijos centrų sveikas išliko tik kom. partijos centro būstas. Suimtas Lietuvoje gimęs, bet JAV pilietis Estabenas Jacyna apkaltintas, kad Peronui bekalbant metęs bombą, kuri sprogusi požeminio traukinio patalpose.

SUGRIAUTAS PABALTIJO UKIS

Švedų spaudoje pasirodo apsčiai žinių apie sunkią Pabaltijo valstybių padėtį. Pasiremdami paskiausiai atbėgusių į Skandinaviją ir su didžiąja pabėgėlių srove pasiekusių vak. Berlyną žmonių pasakojimais, švedų laikraščiai, ypač jų dienr. „Stockholms - Tidningen" bendradarbis Pabaltijo klausimais V. Martonas, kuris palaiko santykius ir su kai kuriais lietuviais tremtiniais, pažymi, kad Pabaltijo valstybės nepaisant savo derlingų žemės plotų, jau nebegali pačios išsimaitinti, nors nepriklausomybės laikais nemaža ūkinių gėrybių eksportuodavo į Vak. Europą. Sukolektyvinimas Pabaltijy sukėlė tikrą chaosą. Į kolektyvinius ūkius prigužėjo pilna visokių „planuotojų" ir „viršininkų", kurie nori labai gerai gyventi ir įsaknėti, išeikvoja daugybę popieriaus, bet iš tikro nieko nenusimano apie žemės ūkį. Ir visus juos savo prakaitu turi išlaikyti vargšas kolchozininkas, per dieną neįstengdamas užkalti daugiau kaip po 2 - 3 rublius, kai tuo tarpu paprastas kostiumas kaštuoja 1600—1800 rublių. Be to, darbininko paskutinį prakaitą išspaudžia didinamos „išdirbio normos" ir visokiais titulais kiekviena proga skelbiamos „soclenktynės".

Tiesa, pramonė dirba „išsijuosusi" bet ir jos darbininkai nemato „pyragų"". Pramonės gaminiai eina karo reikalams ir „eksportui į broliškąsias respublikas". Darbininkas, nors ir uždirbdamas popieriuje 400 - 600 rublių mėnesiui, faktiškai iš to uždarbio tegauna tik 70 proc., likusioji dalis tenka mokesčiams, „neprivalomoms" paskoloms, krašto gynybai etc. Žodžiu, kaip pažymi „ST", darbininkas, norėdamas įsigyti kostiumą, turi spaustis pusbadžiu gyvendamas ištisus 5 mėnesius. Todėl žmonių nuotaikos labai prastos tiek miestuose, tiek provincijoje. Tačiau bolševikai, stengdamiesi žmones nuraminti, sugalvoja visokių psichologinių „trikų". Tarp jųgalima pažymėti kad ir žydams skelbiamą neapykantą, kuri faktiškai prieš žydus buvo pradėta žymiai anksčiau, negu tai ofiicaliai paskelbė Vakarų spauda. Atleidus žydų kilmės įvairių įmonių direktorius ir pareigūnus, partijos vienutės pramonės įmonėse ir kol. ūkiuose pradėjo darbininkams aiškinti, kad Sovietų žydai esą susidėję su Izraeliu ir ruošę slaptą sąmokslą prieš „viso pasaulio darbo žmones". Paskum po žydų „liaudies priešu Nr. laikoma Katalikų Bažnyčia. Nors oficialiai bažnyčios yra ir atidarytos, bet praktiškai religinė padėtis yra labai sunki. Didžioji kunigijos dalis, apie 1.000, paskutiniais metais Lietuvoje, dingo be žinios".Spauda ir radijas kasdien kartoja, kad jie buvę „popiežiaus agentai", ragindami visus budėti prieš „sąmokslininkus Romoje". Katalikiškai nusiteikę tėvai seniau dar drįsę pageidauti, kad jų vaikai būtų mokomi tikybos, bet po kiek laiko buvo apkaltinti, kad „slapta susidėję su kunigais nusikaltimų vykdyti". Tai esą „Vakarų imperialistų bendrininkai". Krašte energingai veikia vad. „Vaikų draugų draugija", kuri praktiškai varo visiškai tokią pat bedievybės propagandą, kokią prieš karą vedė Javoslavskis.

* * *

Kom. propagandai okup. Lietuvoje pagaliau teko kviesti į pagalbą net A. Strazdą. Vilniaus radijas pranešė, kad LTSR kom. partijos pavedimu „rašytojo A. Strazdo 120 mirties metinės (balandžio 23 d.) bus minimos visose krašto mokyklose". Ir tai, be abejo, bus minimos taip, kaip to komunistinė propaganda reikalauja. Su kakčiai bolševikiškai paminėti sudaryta komisija, kuriai vadovauja J. Šimkus. Į ją paskirti Korsakas, Tilvytis, V. Valsiūnienė, E. Mieželaitis. Skelbiama, kad sukaktuvės bus ypač iškilmingai atžymėtos Vilniuje ir Kaune „posėdžiais, literatūriniais vakarais ir skaitymais respublikos mokyklose". Numatyta išspauzdinti „eilę poeto kūrybą nušviečiančių straipsnių". Sniečkus seniau buvo smarkiai išplūdęs Basanavičių, Kudirką ir kt., net Maironį įtraukdamas į bolševikinės agitacijos programą, dabar atėjo eilė ir Strazdui.

* * *

Po Stalino mirties Lietuvos darbo žmonės dar daugiau išnaudojami ir verčiami naujais įsipareigojimais padidinti savo duokles okupantams. Vilniaus radijo pranešimu, J. Paleckis darbininkus apdovanojo vad. „darbo medaliais", kad jie pasižadėtų „dar intensyviau dirbti ir pagreitintų komunizmo statybą"... Taip pat padidė jo tranportai „į broliškąsias respublikas". Pvz. po Stalino mirties tik celiulozės kombinato darbininkai įsipareigojo „virš plano" pagaminti jo atminimui pagerbti 150 tonų popieriaus ir 300 tonų kartono. Kartonas siunčiamas Kijevą, Rostovą ir kt. miestus, o popierius - į Maskvą, Ukrainą etc.

Bolševikai iškilmingai paskelbė, kad Sov. Sąjungoje „6 - tą kartą iš eilės sumažintos mažmeninių prekių kainos". Tačiau faktiškai iš vartotojų pajamos surenkamos kitu būdu, dėl atpiginimo prekių krašte nepagausėjo, o dėl būtiniausių reikmenų stokos krašte dar daugiau žydi juodoji birža. Gi patys darbo žmonės raginami tiktai už tai „atsilyginti vis naujais socialistiniais įsipareigojimais" ar „soc. lenktynėmis". Iš tikro vietoj jų tuos įsipareigojimus prisiima agitatoriai, darbo žmonės tegauna juos tik įvykdyti. Pvz. rytojaus dieną, kai buvo paskelbtas minimasis atpiginimas ir nespėta net susirinkimo sušaukti, Šiauliuose jau buvo paskelbtas toks „savanoriškas įsipareigojimas". Gi per Vilniaus radiją buvo džiaugiamasi, kad dabar sostinėje jau galima gauti pirkti ir paltą, ir staliuką, ir lovą. Bolševikai tai laiko nepaprastai svarbiu įvykiu, skelbtinu visur ir visiems net per visas radijo stotis. Tokiu būdu giriasi visoje Sov. Sąjungoje ir į ją inkorporuotuose kraštuose „sutaupysią darbo žmonėms 53 milijardus rublių".

PAVERGTOJ TEVYNEJ

Sugalvojo, suplanavo nuo Jurbarko iki Dainių sutelkti abipus kelio gyvenamąsias trobas visų tų kaimų, kurie priklausė „Gegužės" kolchozui. Buvo kalbama, kad tada kolchozininkams bus arčiau į darbą.

1951 m. ankstyvą pavasarį buvo pradėti perkėlimo darbai. Darbams vadovavo Dainių kolchozo pirmininkas Adomaitis. Perkėlimą mėgino visokiais būdais. Mėgino trobą užvilkti ant sunkvežimio. Kadangi tai pasirodė per sunku, buvo mėginta visą trobą pririšti prie grandinės ir su traktorium vilkti. Daug namų taip betempiant sugriuvo ir sulūžo. Oras buvo tuo metu labai blogas, kitos trobos įklimpo į molį ir taip liko pakeliui stovėti.

Pasakotoja, sugrįžusi vokietė, pati tai savo akimis mačiusi. Visa apylinkė subėgo žiūrėti šių prašmatnybių. Žmonės keikėsi dieną ir nakti. Adomaitis turėjęs įsakymą trobas suvilkti iki gegužės 1 d., nes kolchoazs buvo pavadintas „Pirmoji Gegužė", bet žmonės vadino paprastai „Gegužė". Čia turėjo būti didelis pavyzdingas kolchozas.

Dėl techniškų sunkumų tuos darbus reikėjo nutraukti, bet ir vėliau uoliajam pirmininkui Adomaičiui jau nebeteko prisidėti prie trobų suvilkimo, nes 1951 m., naktį į gegužės 1 d., jis buvo partizanų nušautas.

Gegužės 3 d., tai buvęs ketvirtadienis, turgaus diena, pasakotoja ėjusi į Jurbarką. Tą dieną Jurbarke buvo laidojamas Adomaitis. Jis buvo pašarvotas ne bažnyčioje, o partijos namuose, nes buvęs tikras komunistas. Salė buvusi išpuošta raudonomis vėliavomis ir gėlėmis. Daug žmonių ėjo pasižiūrėti. Vėliau jis buvo palaidotas komunistų kapuose, netoli gimnazijos. Ten, šalia rusų kareivių, palaidota nemaža komunistų, kurie žuvo kovose su partizanais arba buvo nužudyti.

Tame pačiame „Gegužės" kolchoze nuolat vykdavo sabotažas, žmonės dirbo be noro. Kadangi trūko maisto, žmonės, dar prieš kolchozo derlių nuimant, laukuose nuskindavo javų varpas, stengdamiesi nors tokiu būdu bent kiek grūdų gauti. Kolchozo arkliai buvo vieni griaučiai, nors prie jų buvo žmogus, kuris už jų sėrimą gavo „darbadienius", bet trūko šieno. Beveik visus arklius pagaliau papjovė. Už arklio nulupimą mokėjo 25 kg. rugių. Oda buvo parduodama žydui Jurbarke, už uodegą iš to paties žydo kolchozas gaudavo 25 Rb. Arklių mėsą gi sukapodavo ir išvirę šerdavo kiaules. Beveik visi kolchozo arkliai tokiu būdu gavo galą.

Vienoje Lietuvos vietovėje, kur buvo labai pelkėtas miškas, sovietai įtarė, kad tame miške galį būti partizanų. Vieną dieną atvyko daug rusų kariuomenės ir milicijos. Suvarė ūkininkus ir liepė kirsti medžius, o iš nupjautų rąstų tiesti kelią į miško gilumą. Į tą mišką tik gerai jį žinantieji tegalėjo patekti. Reikėjo šokinėti nuo kupsto ant kupsto ir tai reikėjo žinoti, kuris kupstas yra ant žemės, nes nepataikius, lengva buvo nugrimzti.

Sitas rąstų kelias buvo tiesiams gana ilgą laiką ir buvo nutiesta daugiau kaip vienas kilometras. Pagaliau pelkės pasibaigė. Buvo pasiekta tvirtos žemės ir čia rastas partizanų bunkeris, bet jau tuščias. Atrodė, kad neseniai jame buvo gyventa, nes buvo palikta visokių daiktų. Partizanai, žinoma, nelaukė, kol iki jų bunkerio bus nutiestas rusams patogus kelias.

KALEJIMAS IR TAIKOS BALANDZIAI

J. KUZMIONIS

(Tęsinys)

NAUJI KALTINIMAI

Nauji kaltinimai pylėsi kaip iš rago.

Bulanovo tvirtinimu, Jagoda naudojosi Vidaus reikalų komisaro ir NKVD galia pridengti savo suokalbininkus ir pašalinti iš kelio visus kurie jam kliudė. NKVD liko antisovietine institucija su Jagodos žmonėmis svarbiausiuose postuose.

Toliau jis pasakojo, su kokiu šaltumu buvo nužudytas jo buvęs šefas Menčinskis, o paskm Kuibiševas, Gorkis ir Peškovas. Kai paaiškėjo kai kurie jo darbo suokalbininkai, jis panaudojo visą savo įtaką, kad jie nebūtų kaip reikiant tardomi, o kai kuriuos aplankęs kalėjime, nurodydamas, kokią poziciją jie turį užimti teismo metu.

Pagaliau 1936 m. jis buvo paskirtas Pašto komisaru. Bijodamas, kad jo įpėdinis Ježovas neatidengtų kai kurių jo paslapčių, nutarė su juo pabaigti. Jau ir anksčiau jis domėjosi nuodais. Net buvo sudaręs atskirą NKVD skyrių, kuris studijuotų juos. Nuodų pagalba jis buvo manęs ir perversmą padaryti. Dabar, išmestas iš Vidaus komisariato, jis, pasitikėdamas Bulanovu, prirengė skirtingo dydžio bonkeles su metaliniais purkštuvais. Tai buvo užsienio gamyba.

Apsiginklavę užsieniniais aparatais, juodu užsieniniais nuodais apsipurškę Vidaus komisariato sienas, užuolaidas ir kilimus, kur netrukus turėjo įsikurti Nikolai Ivanovič Ježov. Kai Jagoda išėjęs, jis pats du ar tris kartus pakartojęs tą procedūrą, tačiau veltui. Ježovas, nors jo sveikatai buvo pakenta, išvengęs mirties, ėmęs valyti liaudies priešus ir pavasarį jie abu — Jagoda ir Bulanovas — buvę suimti.

Žiūrovai išsižioję klausėsi. Kaip tai: užsieniniai nuodai? Net toks nusikaltimas? Tačiau pabaiga gera: šuo turės padvėsti.

JAGODA PRISIPAŽĮSTA

Vėl pakilo Jagoda. Buvo aišku, kad prieš bylą panaudotos priemonės — fizinės ar dvasinės — atsieks savo tikslą. Buvę jo mokiniai darbą atliko gerai. Nieko nebeliko iš buvusio Jagodos.

Prislopintu ir menkai girdimu balsu jis pradėjo skaityti raštu parašytą prisipažinimą. Atrodė, kad tą raštą jis pirmą kartą matė. Jis patvirtino, ką Bulanovas ir daktarai sakė, pridėdamas, kad už padarytus nusikaltimus turį kartu prisiimti kaltę Bucharinas ir Rikovas. Ilgiau nesigindamas, jis paprašė noris privarčiai papasakoti apie M. Peškovo nužudymą. Tai jam buvo leista.

Buvo keista, kaip tas žmogaus šešėlis, kuriam liko trumpas laikas gyventi, nutarė slapta papasakoti vieną mažmožį, kai ant jo sąžinės gulėjo tūkstančiai panašių nusikaltimų. Bet gal tai lietė partijos ar vyriausybės vidaus reikalus ir nebuvo pageidaujama, kad visuomenė sužinotų...

Norint sustiprinti įspūdį, tuojau buvo perskaityti gydytojų pareiškimai, patvirtiną tai, kas buvo žodžiu pasakyta. Jų tarpe buvo šešių garsių gydytojų pasirašytas pareiškimas, kad, Ježovo šlapumus ir komisariato baldus ištyrus, rasta nuodų pėdsakų.

Kaltinamųjų apklausinėjimas baigėsi. Buvo pranešta, kad teismas slaptame posėdyje svarstys kaltinamųjų pareiškimus ryšium su kai kurių užsienio valstybių atstovų veikla.

VIŠINSKIO „JUOKAS"

Tačiau Višinskis užsigeidė žiūrovams kokį juoką iškrėsti.

Žybtelėjęs akimis, jis prašė leisti pastatyti porą klausimų Rosengoltui. Kai šis buvo suimtas, jo kišenėje buvo atrastas juokingas daiktas ir jis noris dabar paklausti apie jį. Jis išsitraukė suglamžytą popieriaus lakštelį, kuriame buvo kažin kas užrašyta. Lakštelis, suvyniotas laikraštyje, buvo atrastas duonos gabalėlyje. Teisėjams leidžiant, jis perskaitys, kas ten parašyta.

Laukdamas žiūrovų reakcijos, jis pradėjo skaityti. Bet skaitomas tekstas buvo kažin kur girdėtas:

— Keliasi Dievas, Jo priešai sklaidomi, ir bėga nuo Jo veido tie, kurie Jo nekenčia.

— Jię skirstomi, kaip skirstosi dūmai, kaip tirpsta vaškas prieš ugnį, taip žūva nusidėjėliai prieš Dievą ...

— Kurs stovi Augščiausiojo globoje, Kurs Visagalio ūksmėje.

— Sakyk Viešpačiui: Tu mano priebėga ir mano pilis, mano Dievas Kuriuo aš pasitikiu.

— Nes Jis išlaisvins tave iš medžiotojų kilpos, nuo žalingo maro.

— Savo sparnų plunksnomis Jis uždengs tave, ir po Jo sparnais tu bėgsi glaustis; skydas ir dengtuvė yra jo ištikimybė.

— Tu nebijosi naktinio baisumo, dieną skrendančios vylyčios;

— Maro, kurs slankioja tamsybėje, žalos, kuri naikino vidudienį ...

Kas tai? 68 ir 91 psalmės. Nuostabūs žodžiai, girdimi tokioje vietoje. Bet Višinskis ėjo prie savo tikslo:

— Kaip tai pateko į jūsų kišenę? — paklausė.

— Mano žmona ten įdėjo, — atsakė Rosengoltas. — Ji sakė, kad tai talismanas, kuris atneš man laimę.

Šito Višinskis kaip tik ir laukė.

— Atneš jums laimę — jis pakartojo ir šaipydamasis pažiūrėjo į žiūrovus.

Šie suprato ženklą. Jie žvengė juokdamiesi, ir teismas buvo pertrauktas visiems triukšmaujant.

DRAUGAS STALINAS SAKĖ...

Sekanti diena buvo sekmadienis — sovietų oficialiai poilsio diena, tad teismas neposėdžiavo. Laikraštyje buvo paskelbta trumpas komunikatas, kad teismas slaptame posėdyje išklausė kaltinamųjų parodymų apie svetimų valstybių atstovų veiklą. Rosengoltas kartą ar du kartus su savo žmona žydę vaišinosi ir anglų atstovybėje. Greičiausiai jis pareiškė, kad su ambasadoriais ir jų žmonomis nebuvo kalbama apie operą ar vaikus, bet tariamasi, kokiu būdu nužudyti Staliną.

Kartu buvo pranešta, kad Jagoda nužudęs Maksimą Peškovą dėl asmeniškų sumetimų. Dar kartą gražiosios Nadiežtos Peškovos šešėlis pasirodė scenoje.

(b. d.)

EUROPOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

VOKIETIJA

— Š. m. balandžio 18 d. PLB Vokietijos Krašto Valdyboje lankėsi pastorius H. E. Hellstern, Šveicarijos Evangelikų Bažnyčią Salpos Komiteto sekretorius (Zentralsekretaer des Hilfswerks der Evangelischen Kirchen der Schweiz). Jį lydėjo Mrs. Tomas, iš Muencheno. Pastoriaus H. E. Hellstern apsilankymo tikslas buvo gauti smulkesnių žinių apie Vasario 16 Gimnaziją ir bendrabutį. Tikimasi, kad gimnazijai keliantis į naujas patalpas, minėta organizacija galės paremti, parūpinant reikalingo inventoriaus — lovų, stalų, kėdžių ir t.t. Gimnazija dabar naudojasi dalinai vokiečių stovyklos vadovybei priklausančiu inventorium, kurį keliantis rikėtų palikti, todėl šis klausimas būtų labai aktualus.

— Vasario 16 Gimnazija š. m. balandžio 14 d. pradėjo naujuosius mokslo metus. Mokinių skaičius žymiai padidėjo ir dabar jų yra 159.

Mokinių skaičius turi tendencijos didėti. Gimazijos vadovybė yra susirūpinusi, kur dėti mokinius, nes neužtenka patalpų. Tenka didinti dviejų augštų lovų skaičių. Trūksta naujai atvykusiesiems ir kitokio inventoriaus, kurio tenka didesniais kiekiais įsigyti.

Nuo naujųjų mokslo metų avtyko ir vienas naujas mokytojas — dail. Krivickas, kuris dėstys paišybą

— Vargo mokyklų vedėjų pranešimais, š. m. kovo mėn. vargo mokyklos gavo iš BALFo paramos:

Dillingeno	vargo	mok.	DM	145,00
Wehneno	„	„	„	250,00
Muencheno	„	„	„	75,00
Neustadto	„	„	„	20,00
Hanau	„	„	„	20,00

— Šiuo metu Memmingeno lietuvių bendruomenėje yra 417 lietuvių. Daugelis jų jau persikėlė į naujas patalpas.

— Atsistatydinus PLB Wehneno apylinkės valdybos pirmininkui St. Jurgučiui, apylinkės pirmininko pareigas perėmė Jurgis Breivė.

Apylinkės valdyba ruošiasi iškilmingam Motinos Dienos minėjimui.

— Latvių Lietuvių Vienybės Centro Valdyba, Hannoveryje, vėl pradėjo leisti savo informacijų biuletenį „Aistija". Biuletenis leidžiamas dviem laidomis — latvių ir lietuvių kalbomis. Pirmas šio biuletenio numeris latvių kalba jau išėjo, gi lietuviškoji laida išeina šiomis dienomis. Biuletenį redaguoja Latvių Lietuvių Vienybės pirmininkas, mag. hist. J. Bračs.

- Neumuensterio seniūnijoje organizuojamas lietuvių vaikų darželis, kurį lankys 7 lietuviškų šeimų vaikai, gimę Vokietijoje. Darželiui vadovauti apsiėmė p. A. Vaznonis.

— Stuttgarte, keliant iš stovyklos ir iš miesto privačiai gyvenančius lietuvius į naujai pastatytas kolonijas, dauguma viengungių į tas naujas patalpas nepateko, nes jiems atskirų kambarių nebuvo numatyta ir jie galėjo būti apgyvendyti tik tuo atveju, jei kuri šeima sutiko juos pas save priimti. Todėl kai kurie tų pavieniu lietuvių turės ir toliau gyventi beveik nepakenčiamose sąlygose. Pav., lietuvis fotografas A. P. gyvena rūsyje, patalpoje be lango ir pakankamai oro, nors turi silpnus plaučius, kitas lietuvis P. R. — palieptėje, be pečiaus, žiemos metu nekūrenamoje, gi T. E. gyvena taip pat nekūrenamoje sodo būdelėje. Tokių pavyzdžių yra ir daugiau.

— Rheino-Westfalijos kraštas yra toli pralenkes kitus Vokietijos kraštus aprūpinimo atžvilgiu. Ypatingai daug padaryta, įkurdinant tremtinius naujai pastatytose sodybose. Iki šiol tam tikslui yra pastatyta tūkstantis nedidelių butų. Šių metu bėgyje numatoma dar pastatyti eilę koloniju, iš viso su 400 butų. Tos statybos numatomos: Essene — 104 butai. Bocholte — 24 butai, Muenchen-Gladbach — 37 butai, Hagene — 44 butai Muehlheime — 50-55 butai, Duisburge — 55-60 butų, Gelsenkirchene — 35 butai.

Gaila, kad Rheino-Westfalijoje, kur tremtiniams tiek gyvenimo, tiek darbo salygos yra palankiausios, lietuviu yra tik nedidelis būrelis. Su privačiai gyvenančiais lietuviais jų ten priskaitoma 460 asmenų.

BELGIJA

LIGONIŲ IR INVALIDŲ DRAUDIMAS

(Santrauka naujai išleisto Lig. Kasos Draudimo Įstatymo)

ĮSIRAŠYMAS LIGONIŲ KASON

Darbininkas ar tarnautojas laisvai gali pasirink tinkamą L.K.

Įsirašant reikia turėti „Bonus de Cottisation", kurias įsirašančiam parūpna darbdavys metų ketvrčias, iš kurių nustatoma pereito ketvirčio uždarbio dydis.

Ligonių Kasa negali atmesti prašymo, įstoti į L.K. Užsirašęs turi užpildyti atitinkama formuliarą, irašydamas ir savo šeimos narius. Šeimos sudėčiai pasikeitus, reikia apie tai pranešti 30 dienų bėgyje. L.K. išduoda knygutę, su draudimo nuostatais.

KĄ LK DRAUDŽIA?

L.K. apsidrausti turi teisę: įsiregistruojąs asmuo, jo nedirbanti žmona, jo vaikai, jei jie patys nedirba, jo tėvai, peržengę 55 m. amž. ir kitur neapdrausti.

ĮSIGALIOJIMO LAIKAS

L.K. apsidraudusius aprūpina ne nuo įsiregistravimo dienos, bet po tam tikro įsigaliojimo laiko: 3 mėnesiai iki 25 metų amžiaus ir 6 mžnesiai vyresniems, negu 25. Be to, per 3 mėn. reikia turėti minimumą 65 darbo dienų, o per 6 mėn. 120 darbo dienų.

Ligonių Kasai mokestis atskaičiuojama pagal uždarbio dydį. Nustatytas nuošimtis angliakasiams atskaitomas nuo viso uždarbio, kitose šakose dirbantiems maksimumas 5000 fr. per mėn. Taip, pvz., uždirbančiam per mėn. 6000 frankų, LK mokestis skaitomas nuo 5000 fr.

LK IŠMOKĖJIMO SĄLYGOS

Susirgimo (nedarbo) laikas skaitomas nuo tos dienos, kada gydytojas išduoda ligos pažymėjimą, jei tas pažymėjimas sekančią dieną įteikiamas LK. Tuo atveju, kai gydytojo pažymėjimas atiduodamas vėliau, nedarbo pradžia skaitoma nuo pažymėjimo atidavimo dienos.

LK draudimas negalioja, narys išbraukiamas iš LK, jei per paskutiniuosius 2 metų ketvirčius be priežasčių darbininkas apleido darbovietę 14 dienų.

Nedarbo pateisinamos priežastys: 1. Liga ir nelaimingi atsitikimai, 2. Nelaimingų atsitikimų pasekmes, dėl kurių negalima buvo dirbti; 3. Nedarbo atvejai (chomage); 4. Šeimos ar artimiausių (pirmos eilės) giminių mirties atveju — iki 4 dienų; 5. Mirti-es atveju antros eilės giminės — iki 2 dienų; 6. Apsidraudusiojo vestuvės — 3 d; 7. Apsidraudusiojo vaiko, brolio, sesers vestuves — 1 d; 8. Apsidraudusiojo šeimoje gimimas — 2 d; 9 Kvietimas į teismą; 10. Streikas; 11. Nenugalimos kliūtys; 12 Metinės atostogos.

LK PRIPAŽĮSTAMI APMOKAMI ATVEJAI:

1. Bendri sveikatos tikrinimai, konsultacijos, gydytojo apsilankymas į namus ir pan. (nustatytas tarifas). 2. Vaistininko pagaminti vaistai, kai kurie specialūs vaistai; 3. Chrurginės operacijos gimdymo atvejais; taip pat Rentgeno nuotraukos; 4. Gydymas ligoninėje; 5. Akiniai, protėzės, rišamoji medžiaga, ortopediniai prietaisai; 6. Visų formų džiovos ir vėžio gydymas, proto ligos; 7. Sveikatos pasitikrinimas; 8. Dantų priežiūra.

LK išmokamųjų pinigų tarifai labai smulkiai suskirstyti atskiriems atvėjams, o jų visu čia neturime vietos išvardinti. Primename, kad kiekvienas LK narys, turi teisę savo LK apie tarifus pasiteirauti.

IŠMOKĖJIMAI

LK apmokamoji diena prasideda ketvirtąją nedarbo dieną. Išmokama 60 proc. dienos uždarbio (pagal pereito ketvirčio „Bons de Cotisation"), kur dienos uždarbis skaitomas didžiausiu 190 fr. — atseit, už sirgimo dieną moka nedaugiau kaip 114 fr. Pradedant 300 — ja sirgimo diena, išmokama iki 96 fr. už dieną.

Ši parama sumažinama 20 proc., jei sergantysis yra nevedęs, ir jei sergantysis guli ligoninėje, nes tada LK apmoka ligoninės išlaidas.

Invalidui nustojama mokėti, kada pasiekiamas pensijai reikalingas amžius.

LK NEBEMOKA:

Kai sergantysis savu noru pats save sužeidė; Kai sergantysis sužeistas ar apsirgęs atsitikime, dėl kurio iškelta byla, jei sergantysis teismo pripažintas kaltu ir nubaustas Jei susižeidžiama ar sergama ginčų ar peštynių pasėkoje.

Kai dirbta apmokamas darbas net ten, kur apdraustas paprastai turi dirbti, ar dirbta už kitą asmenį.

SANKCIJOS IR BAUSMĖS

Paskirais atvejais LK gali savo apdraustuosius atitinkamai sankcijuonuoti. Paskirų nuostatų yra labai daug čia paduosime svarbiausius.

Ligoniui, be savo gydytojo leidimo, išvažiavus užsienin, prie jūros, toliau į provinciją, — neužmokama už 6 dienas. Jei ligonis gydytas ne valstybės pripažinto gydytojo.

Jei kontrolės laiku ligonio nerasta namuose. Kontrolės laikas: a) Nuo Spalio 1 d. ligi Kovo 31 d. — 11,30 — 14,00 ir 17,00 —8,00 val. b) Nuo Balandžio 1 d. ligi Rugsėjo 30 d. — 11,30 — 14,00 val. ir 19,30 — 8,00 v.

Jei leistu laiku ligonis užtiktas pasilinksminimo vietovėje.

Ligonis turi teisę prieš uždėtas sankcijas per 8 dienas skųstis per savo LK Taikinamąją Tarybą (Conseil de Consiliation).

(Versta iš „YMCA VOX", Nr. 12. 1953 m.)

YMCA adresai: Lieže: 1. Rue Stephany, Liege. telef. 23.17.76.

Briuselyje: 31. Rue Duquesnoy, Bruxelles.

Lietuviškų knygų biblioteka ne tik papuošalas lietuvio bute, bet brangus turtas tremtiniui.

Už vieną šilingą jūs galite laimėti lietuviškų knygų. Paskubėkite įsigyti BL loterijos biletą. Bileto kaina 1 šilingas.

VLIKO POSEDIS

Š. m. balandžio 10 — 12 dienomis įvyko VLIKO posėdis. Jame, be kita ko, atskirų tarnybų valdytojai pateikė savo darbo planus, davė atliktų darbų apyskaitas, buvo priimta 1952 m. IV-jo ketvirčio sąmatos apyskaita, papildyta nauja VT sąmata ir padaryta eilė nutarimų.

VT nariai padarė tokius pranešimus: VT pirmininkas K. Žalkauskas, apžvelgęs politinę padėtį, nusakė tas aplinkybes, kurios apsunkina tiek VT darbą, tiek bendrai mūsų politinių institucijų veiklą, ir palietė ateities VT veikimo gaires. Su nepaprastai didelėmis kliūtimis tenka susidurti Lietuvybės Išlaikymo Tarnybai. Kiekvieno krašto bendruomenė veikia specifinėse sąlygose, todėl bendros veiklos liniją nustatyti dažnais atvejais iš viso nėra galima. Bendruomenių bendradarbiavimą apsunkina daugelyje valstybių įstatymai, draudžiantieji bet kokią organizaciją, kurios centras būtų užsienyje. Pasaulio Lietuvių Seimo sušaukimas todėl vis dar tebėra nerealizuojamas VT tikslas. Ypač sunku šio tikslo siekti, kada stambiausia lietuvių bendruomėne — JAV lietuviai — dar nėra susiorganizavę į PLB. Šiais metais birželio gale rengiamas Vokietijoje Europos PLB suvažiavimas, kuriam organizuoti VT paskyrė pašalpą.

Informacijos Tarnybos Valdytojas pranešė, kad ateityje numatoma jo tarnybą dar išplėsti, aktyviau ir intensyviau įjungiant į bendrą antikomunistinę veiklą, turinčią tikslą demaskuoti tikrus Sovietų agresyvius siekimus. Šioje veikloje vienas iš svarbesnių uždavinių bus radijo transliacijų plėtimas ir organizavimas. Ta proga buvo paskirta, kaip kad buvo ir praeityje daroma, piniginė parama Vatikano siųstuvo lietuviškajai valandėlei paremti.

Apžvelgdamas atliktus darbus, Informacijos Tarnybos Valdytojas nurodė, kad nuo š.m. sausio mėn. pradėta leisti „ELTA — Pressedienst" (ELTOS biuletenis vokiečių k.). Šio biuletenio reikalingumas jau seniai buvo jaučiamas. Sustabdžius Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Informacijos Biuletenio vokiečių kalba leidimą, jo aktuaulmas dar padidėjo. Šiuo metu ELTOS biuletenio vokiečių k. leidžiama yra po 200 egz. ir siuntinėjama į 12 valstybių. Jį gauna pirmoje eilėje spaudos biurai, radiofonai, laikraščių redakciojs, parlamentarai, mokslinės institucijos bei atskiri tais klausimais besidomintieji asmenys.

Iš už geležinės uždangos ateinančių žinių rinkimą teks ateityje dar daugiau plėsti ir tobulinti. ELTOS biuletenis lietuvių k. ir toliau informuos mūsų visuomenę apie mūsų įstaigų, institucijų bei organizacijų veiklą, remdamasis objektyvumo ir nepartiškumo principu.

Finansų Tarnybos ir Tautos Fondo Valdytojas painformavo apie laisvinimo akcijai lėšų telkimą. Tautos Fondo išleisi Lietuvio Pasai ir ženkliukai eilėje kraštų jau sėkmingai platinami ir žada sudaryti efektingą priemonę lėšų mobilizacijai. Ta pačia proga buvo aptarti lėšų telkimo JAV-ėse reikalai ir duota tam tikrų sugestijų Tautos Fondui.

Užsienio Reikalų Tarnybos Valdytojas, padaręs tarptautinės politikos apžvalgą, pranešė apie planuojamą politinės veiklos talką.

Be kitų, dar buvo padaryti šie nutarimai: atsižvelgdamas į tai, kad PLB Vokietijos Krašto Valdyba pirko Lietuvių gimnazijai namus ir ryšium su tuo turi didelių išlaidų, VLIKas nutarė jai nubraukti skolų DM 5.700,—. (Antra tiek tų skolų buvo nubraukta praeitais metais. TFV). Be to, VLIKas tos gimnazijos namų pirkimo reikalams paskyrė grynais pinigais dar 5.000,— DM.

Lietuviškų mokyklų nelankančių vaikų vasaros stovykloms paremti VLIKas iš savo lėšų paskyrė DM 1.000,—.

Turint galvoj, kad VLIKas kviečia mūsų plačiąją visuomenę į politinės veiklos talką ir tuo sudaro naują padėtį organizaciniu požiūriu, nutarta nuo š. gegužės 1 d. VLIKo įgaliotinių ir tolygių institucijų veiklą sustabdyti. (Tautos Fondo Atstovybių bei Įgaliotinių institucijų šis VLIKo nutarimas neliečia. TFV). Buvę šių institucijų VLIKo bendradarbiai kviečiami įsijungti į VLIKo politinės veiklos talką, o jiems už atliktus darbus pareikšta padėka.

Tris dienas posėdžiavęs VLIKas išsiskirstė. Kitas iš eilės posėdis šaukiamas balandžio gale.

SPAKENBERGO VARGO MOKYKLA

Lietuviai tremtiniai, užsiliekę Vokietijos stovyklose, kiek įveikdami rūpinasi lietuvių vaikų auklėjimu ir mokyklomis. Viena tokių vargo mokyklų užsiliko ir Spakenbergo stovykloje. Pradžioje ji naudojosi vietos vokiečių prad. mokyklos patalpomis. Vėliau, vokiečių mokykla iškėlus, lietuvių mokykla gavo YMCA klubo patalpose kampelį. Klubui užsidarius, mokykla vėl liko be patalpų. Vargais negalais buvo gauta patalpa stovyklos ribose. 1950 m. šią mokyklą lankė 30 mokinių. aDalis lankiusių mokykla išemigravo. Šiuo metu mokyklą lanko 11 mokinių, tačiau nuo balandžio 27 d. mokinių skaičius vėl padidėsiąs, kadangi nuo tos dienos pradeda veikti priešmokyklinio amžiaus vaikų skyrius, į kurį bus priimami 4 — 7 metų amžiaus lietuvių vaikai.

Spakenbergo vargo mokyklos mokiniai su mokytoju

Spakenbergo apylinkę sudaro 152 asmenys, bet tik 8 jų turi atsitiktinį, kukliai apmokamą, darbą. Visi kiti gyvena iš bedarbių ar nedarbingųjų pašalpų, kurios yra nepaprastai menkos. Suprantama, kad ten gyveną lietuviai negali iš savo tu „pašalpų" išlaikyti vargo mokyklos. O ji, toji vargo mokykla, yra vienintelė „meninė" pajėga, vienintelis „ansamblis", kuris pajvairina stovyklos niūrų gyvenimą. Mokyklą lanką vaikai yra paruošiami į lietuvių gimnaziją, jie čia išeina atitinkamą programą. Ši mokykla yra mažytis Spakenbergo lietuvių kolonijoje žibūrėlis, kuriam neseniai dar grėsė pavojus visiškai užgęsti. Tik vieno kito pasišventusio lietuvio pastangomis ji šiaip taip stūmė dienas.

Londono Lietuvių Namų gyventojai, sužinoję apie šios mokyklos nepaprastai sunkias dienas, ryžosi kas mėnesį surinkti savo tarpe kuklią sumą ir kreiptis į kitus lietuvius, prašydami prisidėti Spakenbergo lietuvių vargo mokyklą paremti.

Lietuvių Namų gyventojų iniciatyvai pritarė ir Rytų Londone gyveną lietuviai, kurie taip pat prisideda aukomis šiai vargo mokyklai.

Spakenbergo Apylinkės Valdyba atsiuntė Lietuvių Namų gyventojams gražų padėkos laišką, kuriame apylinkės valdyba, mokytojai, tėvų vaikai ir patys moksleiviai nuoširdžiai dėkoja L.N. gyventojams, kad jie, remdami šią mokyklą, prisideda prie konkretaus darbo, kuris apsaugoja mūsų jaunimą nuo nutautėjimo.

Mokyklos vadovybė pažada Lietuvių Namų gyventojus kiekvieną mėnesį informuoti apie Spakenbergo lietuvių vargo mokyklos reikalus ir pasisekimus. Šis ryšys dar glaudžiau suartins vargo mokyklą belankyti jaunimą ir jo globėjus — Lietuvių Namų Gyventojus, Londone.

(*Brd.*)

MANE TRAUKIA TENAI ...

— Iš pavergtos tėvynės —

Viena sugrįžusi iš Lietuvos vokietė pasakoja, kad vokiečiai Lietuvoje kartais atsidurdavo labai nemalonioje padėtyje, kai iš vienos pusė rusų milicija stengdavosi priversti juos išdavinėti partizanus arba jiems palankius žmones, iš kitos gi pusės, partizanai už pasitaikiusius išdavinėjimus griežtai bausdavo. Jiems tekdavo bijoti ir vienų ir kitų. Bet partizanai nekartą vokiečius ir sušelpdavo, duodami jiems duonos, lašinių.

Kitas vokietis, 1946 m. rusų išvežtas iš Tilžės į Lietuvą miško kirsti, prisimindamas Lietuvą, sako:

Aš mielai norėčiau dar ten sugrįžti... Tą kraštą aš neapsakomai pamėgau. Lietuviai yra vertingi žmonės. Reikia pripažinti, kad jie yra tiesūs ir visuomet pasiruošę padėti. Jie mus visuomet įsileisdavo į savo namus. Yra tokių, kurie sako, kad ten buvę primityvu. Bet aš randu, kad primityvumas tenai buvo labai gražus, labai romantiškas, kai, pav., moterys sėdi staklėse ir iki nakties ausdamos dainuoja... Mane traukia tenai. Lietuva yra didžiausias mano gyvenimo įvykis. Net mūsų padėties sunkumas nublankdavo prieš gamtos ir gyventojų nepaprastą vaizdą."

NAUJAS PAVOJUS

Takia antrašte latvių tremtinių laikratšis „Latvija" įdėjo Vienoje ir Salzburge veikiančios spaudos agentūros „Interreport" pateiktą pranešimą. Ši agentūra skelbia, kad sekančių trejų metų laikotarpyje trijose Baltijos valstybėse — Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje — esą numatyta apgyvendinti trys milionai rusų. Šią akciją įvykdžius, rusų skaičius Baltijos valstybėse siektų 4 milionų, taigi, iš bendro šių kraštų 9 milionų gyventojų skaičiaus, 5 mil. estų, latvių ir lietuvių tektų 4 mil. rusų, pažymi minėtoji spaudos agentūra.

Toliau rašoma, kad rusai numatyti apgyvendinti daugiausia didmiesčiuose, uostuose ir apleistose lankų, žydų ir pačių pabaltiečių buv. gyvenamose vietovėse, taigi, daugiausia Tallinne, Rygoje, Ventspilyje, Liepojoje, Daugavpilyje, Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje ir apleistose vietovėse Klaipėdos bei Vilniaus krašte ir Latgalijoje. Šio suplanuoto rusų apgyvendinimo tikslas esąs sudaryti rusų gyvenamas zonas Baltijos pajūryje ir šių kraštų pasieniuose, o apgyvendinant rusus palei susisiekimo kelius ir didesniuose miestuose, sujungtijų gyvenamas vietas į vieną tinklą. Kartu su tuo, aplink miestus ir uostus susidarys naujos rusų darbininkų kolonijos, kurios sups miestų branduolį.

Pirmoji įvežimo banga po antrojo pasaulinio karo susidarė iš valdininkų ir vyr. darbininkų bei partijos pareigūnų, antroji bang a — iš rusų žemdirbių ir darbininkų.

Pranešimo gale pažymima: „Turime būti tvirtai įsitikinę, kad, Eisenhowerį išrinkus, amerikiečių padaryti pareiškimai, jog Baltijos valstybių aneksija nėra pripažinta, skatins rusifikacijos akciją pagreitinti".

Toliau „Latvija" priduria, jog, paliekant visą atsakomybę už šios informacijos tikslumą paminėtai žinių agentūrai, tenka pažymėti, kad ir tada, jei tik pusė šių spėliojimų atitiktų tikrovę, tas reikštų Baltijos tautų išnaikinimo paskutinį aktą.

„Mes neturime kitų ginklų, kaip mūsų atstovybių protestai ir reikalavimai jau dabar atsistoti prieš prievartą Baltijos valstybėse, nes tada, kai rusų apgyvendinimas bus įvykęs faktas bus jau per vėlu", baiga laikraštis.

IS VOKIECIU SPAUDOS

Vokiečių vyriausybės oficiozinis „Bulletin des Presse — und Informationsamtes der Bundesregierung" savo Nr. 70 (1953.4.15) įrodinėja, kad Vokietijos „padarymas neutralia yra negalimas". Toliau įvertina Sovietų dabartinius taktiniais sumetimais daromus taikos pasiūlymus, kaip „politiką, reikalingą Kremliui atsikvėpti". Pasiremdamas paties komunistų organo „Komunist" (Nr. 4/53) išvadžiojimais, daro išvadą, kad šiuo metu svarbiausias Kremliaus uždavinys esąs, kaip ir anksčiau kad buvo daroma, „parodyti maksimalinį elastingumą ir sugebėjimą manevruoti". Tuo būdu, anot vokiečių vyriausybės oficiozo, patys komunistai „atidengia savo kortas". „Komunistas" yra teorinis Sov. Sąjungos komunistų partijos politiniams klausimams svarstyti skirtas organas, kurio uždavinys yra informuoti ir pagal partijos direktyvas orientuoti partijos rinktinius sluogsnius. Minimasis organas, svarstydamas Stalino parašytąją „Leninizmo strategiją ir taktiką", pažymi, kad komunistinėje praktikoje susidarius tam tikroms vidaus arba užsienio politikos situacijoms, tenka priešui daryti tam tikrų nuolaidų, tačiau į jas reikia žiūrėti tik kaip į tikslingumo padiktuotus laikinius sprendimus, priskirtinus prie komunistinės strategijos ir taktikos. Tokios taktikos svarbiausieji uždaviniai yra „parodyti maksimalinį elastingumą ir sugubėjimą manevruoti"; ši taktika apsprendžianti veikimą „palyginti trumpą laikotarpį — pagal tai, kaip kyla ir vėl atslūgsta revoliucinio sąjūdžio bangavimas".

Taigi „taktikos svarbiausi uždaviniai yra parinkti tokias priemones ir būdus, nustatyti tokias kovos formas ir metodus, kurios geriausiai atitiktų momento konkrečius reikalavimus ir tikriausiai įgalintų pasiekti strateginį pasisekimą. Todėl taktinį veikimą ir jo rezultatus tenka vertinti ne pagal netiesiogiai sukeltą efektą, bet pagal strateginius uždavinius ir jiems įvykdyti galimybes". Jau ir Leninas įrodinėjęs, kad bekovojant su buržuazija, prireikus, nesą galima visiškai atsisakyti kompromisų Taip pat ir Stalinas mokęs, jog esti momentų, „kada tenka išsižadėti taktinių laimėjimų ir tenkintis taktiniais pralaimėjimais arba net nuostoliais, kad tik būtų tuo būdu garantuoti ateityje strateginiai laimėjimai". Konkrečiai nurodoma į Sovietų sudarytąją Brest-Litovsko paliaubų sutartį arba vad. NEP („Naujosios ekonominės politikos") laikotarpį pilietinio karo metu, kada taktiniais sumetimais vidaus fronte prireikė padaryti tam tikrų nuolaidų, kad, suteikus vidaus jėgas, paskum būtų galima „kirsti kapitalistiniams elementams lemiamąjį smūgį". Stalinas visu tuo laikotarpiu „atsidėjęs sekė priešą", „lig laiku pergrupavo savo pajėgas" ir „išmintingai vadovavo paskiau prasidėjusiam puolimui".

Kaip toliau straipsnyje pažymima, „komunistų partija turi daug galimybių tokiam manevravimui pareikšti". Jai į pagalbą ateiną ypač dviejų rūšių „rezervai": „tiesioginį

(nukelta į psl. 6)

Mūsų gyvenimas

DBLS MANCHESTERIO SKYR. VALDYBOS PAMINKLINIO KRYZIAUS SVENTINIMO, ĮLIETUVOS 700 METU KRIKSCIONYBES IR MOTINOS DIENOS MINEJIMO

PROGRAMA

Šeštadienį, gegužės 2 d. Churnet Str. Public Hall salėje (netoli buv. senojo Lietuvių Klubo) rengiamas KONCERTAS — šokiai.

Programoje dalyvauja Anglijoje gyveną lietuviai solistai: p-lė Lius tikaitė ir p. Povilavičius, Skotijos Bellshill lietuvių choras.

Šokiams gros puikus orkestras. Veiks bufetas. Pradžia 5,30 vak. Salė atidaryta nuo 5 val. Įėjimas 3 šil. Važiuoti iš Cannot Str, autobusais Nr. 17, 17x, 63.

Sekmadienį, gegužės 3 d.: 10,30 val. pamaldos Sister of Notre Dame koplyčioje, iš ten išvykimas į Mostono kapines; Kryžiaus iškilmingas šventinimas. 2,30 val. p.p. Minėjimas Blackley Instituto salėje

Įėjimas į minėjimą laisva auka.

BRADFORDO SKAUTAI

Bradforde gražiai veikia skautų „Geležinio Vilko" Draugovė, kuriai sėkmingai vadovauja draugininkas J. Bružinskas. Nors jis gyvena Halifax'e, tačiau savaitgaliais visuomet randa laiko atvykti į kaimyninį Bradfordą ir instruktuoti skautus.

Balandžio 25 d. skautų „Geležinio Vilko" Draugovė šventė metinę Šv. Jurgio, skautų Globėjo, šventę. Šv. Patriko salėje prisirinko ne tik skautų, bet ir svečių — skautų tėvų, rėmėjų ir jaunimo darbais pasigrožėti norinčiųjų. Atrodo, pačių skautų buvo apie 30. Be to, jų tarpe buvo skautų vadeiva p. Vaitkevičius iš Derby, sklt. Turūta iš Londono ir dar vienas kitas.

Skautams gražiai susirikiavus, (berniukus tvarkė paskilt. A. Šukys, mergaites — pakilt. R. Sinkevičiūtė), pagerbus vėliavą, buvo iškilmingai sutiktas mielas vadeiva, kuris Šv. Jurgio šventės proga pabėrė gražių skautiškai lietuviškų minčių. „Jei kas iš jūsų gėdytųsi svetimtaučių tarpe prisipažinti lietuviu, — pabrėžė vadeiva, — toks turėtų arba pasitraukti iš skautų tarpo arba prisipažinti savo draugininkui". Po jo kalbos buvo perskaitytas įsakymas, kuriuo į vyr. sklt. buvo pakeltas s. v. sklt. Vyt. Turūta; į skiltininkus — vyr. sk. paskiltininkė Reg. Palkimaitė ir paskiltininkai R. Sinkevičiūtė, Sig. Kazlauskas ir Alg. Šukys. Tuojau pat buvo paskelbta, kad išlaikė skautų egzaminus ir duos įžodį: Vikt. Janulevičius ir Jonas Puleikis — sk. III pat. 1; Irena Tačelauskaitė ir Birutė Jurevičiūtė — j. sk. III p.l.

Nuoširdų sveikinimo žodį tarė draugininkas J. Bružinskas, ragindamas skautus ir toliau gražiai veikti, branginti lietuvių kalbą ir papročius, niekad nepamiršti savo Tėvynės.

Pagerbus vėliavą, buvo kuriamas laužas, prie kurio skautai atliko gražią programėlę. Visiems patiko mergaičių (I. Tačelauskaitės, L. Zabitaitės ir I. Polikauskaitės) draugeliai, berniukų inscenizuoti vaizdeliai, skaučių čigonės, be to, deklamacijos ir dainos.

Tėvai ir skautų rėmėjai įdomavosi skautų programa, kuri buvo įvairi, jaunuoliška ir linksma. Ne vienas pageidavo, kad tokių pobūvių būtų ir dažniau, nes tada kiekvienas galėtų įsitikinti, jog mūsų skautai auga gerais lietuviais ir žmonėmis. Reikia tikėtis, kad po šios šventės skautų „Geležinio Vilko" draugovės narių skaičius padidės ir jų vadovas J. Bružinkas turės dar daugiau gražaus darbo ugdydamas skautiškas dorybes mūsų priaugančioje kartoje.

Valio, mūsų mieli skautai!

Svečias

IŠVYKO A. PIVORIŪNAS

Swindone gyvenęs A. Pivoriūnas, „Britanijos Lietuvio" nuolatinis skaitytojas ir pripuolamas bendradarbis balandžio 28 d. „Queen Elizabeth" puošniuoju laivu iš Sauthamptono išplaukia į USA. Tenka pažymėti, kad A. Pivoriūnas, gyvendamas šitame krašte, visada buvo jautrus lietuviškiems reikalams. Kalėdų proga jis vienas iš savo uždarbio nupirko jaunimui lietuviškų knygų už 12 svarų ir nemokamai jas išsiuntinėjo atskiroms lietuvių kolonijoms, prašydamas jas išdalinti tiems vaikams, kurių tėvai neįveikia tų knygų nupirkti. A. Pivoriūnas, nors ir seniai rengėsi išemigruoti naują išėjusią knygą visada įsigydavo.

AMERIKOS LIETUVIS ĮPIRKO B.L. LOTERIJOS BILETUS

Detroite gyvenąs senos išeivijos lietuvis J. Tumsha parašė spaud. platintojai Daunoraitei, prašydamas prisiųsti jam „laimingą" „Br. Lietuvio" loterijos biletą, taip pat jis paprašė jo vardu nupirkti keleta biletų jo, per laiškus susipažinusiems bičiuliams, Londone ir sanatorijoje besigydančiam lietuviui P.A.

Tai pirmasis Amerikoje gyvenąs lietuvis, pirkęs, „Br. L." loterijos biletus.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS LONDONE

Londono Vaidila rengia š.m. gegužės 3 d. (sekmadienį) 6 v.v. parapijos salėje

Motinos dienos minėjimą.

Bus paskaita, meninė programa ir šokiai. Įėjimas motinoms laisvas, kitiems maža auka. Prašoma gausiai atsilankyti pagerbti savas motinas.

TELEVIZIJOS FONDAS

Lietuvių klubo valdyba, norėdama paįvairinti pramogas Lietuvių Namuose, nutarė įsigyti televizijos aparatą. Dar šį mėn. Lietuvių Namuose bus surengtas šokių vakaras su įvairia programa ir kitomis įdomybėmis. Jo pelnas bus skiriamas televizijos pirkimo fondui sudaryti. Jei Lietuvių Namai šį projektą parems, tai karūnavimo iškilmes jau tikimės matyti iš Lietuvių Namų.

KLUBŲ SĄJUNGA?

Lietuvių Klubo valdyba derasi su Liet. Sporto ir socialiniu klubu dėl abiejų klubų apjungimo. Ateityje vieno klubo nariai galėtų lankyti kitą klubą ir jų nario knygutės būtų galiojančios. Vėliau tikimasi prie šio projekto pritraukti ir Manchesterio lietuvių klubą. Tuo būdu būtų sudaryta Anglijos lietuvių klubų Sąjunga, kuri būtų naudinga netik paskiriems lietuviams, bet, neabejotinai, ir patiems klubams.

BUS DAUGIAU NYLONO

Šiuo metu parduotuvėse sunkiau rasti geresnės rūšies nylono kojinių. „Sunday Graphic" skelbia, kad geroji nylono kojinių rūšis suslėpta, nes nuo balandžio 29 d. šios rūšies prekėms panaikinama kainų kontrolė. Po numatytos dienos nylono kojinių rinkoje padidės, bet, atrodo, kainos bus taip pat didesnės.

ĮSISTEIGĖ ANGLŲ-UKRAINIEČIŲ SĄJUNGA

Šeštadienį, balandžio mėn. 25 d. Browns viešbutyje, ivyko steigiamasis anglų-ukrainiečių sąjungos susirinkimas.

Pirmininku išrinktas William Teeling M.P. Susirinkimas nuoširdžiai padėkojo sąjungos steigėjui Auberon Herberti.

Kodėl rašyti ranka, jei už vieną šilingą galite laimėti patogią, kelioninę rašomąją mašinėlę. Pirkite BL loterijos biletą. Biletai gaunami visuose DBLS skyriuose ir pas BL platintojus.

SPEKULIANTAS DISKUTUOJA

Atspėjo p. Varanavičius, kad tas pats nevidonas, kuris taip iškonevei kė paskutinį DBLS skyrių atstovų suvažiavimą, suspėjusį per dvi dienas paklausyti sveikinimų, perrinkti centrinius organus taip, kad dar liko viena diena tuštiems ginčams, parašė straipsnelį „Faktų nežinojimas ar jų nepaisymas". Atspėjo jis taip pat, kad sąmoningai vengiau išsamiau paaiškinti, kaip aš suprantu „nubiednėjimą", nes labai skaudu kalbėti apie tokius reiškinius, tik jis labai suklydo, manydamas, kad bandžiau atsakyti į jo straipsnį „DBLS ir Lietuvių Namai". Anaiptol.

—„Kiekvieno sąmoningo nario pareiga yra kelti viešumon neigiamus reiškinius, jei jis yra įsitikinęs, kad tai kenkia jo organizacijai" — rašo p.V. savo straipsnyje —„Be namų ne gerai". Teisingas teigimas. Aš juo pasinaudojau pirma negu p. V. jį paskelbė. Aš buvau įsitikinęs, kad faktų išvertimas priešinga prasme (B-vė per S-gą turi didelių pajamų) yra neigiamas reiškinys, bei visuomenės klaidinimas. Dėl to aš jį iškėliau. Už ką tad p. V. ant manęs pyksta? Jeigu jis, rašydamas savo straipsnį, būtų apsiėjęs be mano iškeltų ir neiškeltų, švelniai kalbant, netikslumų, būčiau tik pasidžiaugęs, kad atsiranda asmenų besirūpinančių mūsų visuomenės veikla bei visuomeniniu turtu. Dėja savo argumentams sustiprinti jis pavartojo neteisingus tvirtinimus, ir prieš juos aš pasisakiau. Net ir kilniausiam tikslui siekti negalima naudoti blogų priemonių.

Pagrindinės p. V. straipsnio minties neliečiau, apie ją pakalbėsime dabar.

Iš tikrųjų nelabai noriu sutikti su p. V. straipsnio pagrindine mintimi, kad DBLS sprendžiamojo balso neturėjimas LNB-vės reikaluose yra naudingas ir būtinas. Stipriausią argumentą, griaunantį p. V. mintį duoda jis pats savo pavyzdžiu apie Manchesterio bažnyčią. Aš šio atsitikimo ir jo aplinkybių nežinau, bet ir nežinant aišku, kad bažnyčia buvo nupirkta ar pastatyta aukų būdu, todėl vyskupija kuri pasielgė su ja taip, kaip norėjo. Gal šio ar kitų pavyzdžių pamokyta DBLS Centro Valdyba atsisakė pirkti Lietuvių Namų aukų būdu, kad patekę į Centro Valdybą savanaudžiai nepasielgtų su jais pagal savo norus. Ji pirko namus akciniu būdu, aukotojams duodama dokumentą — akciją, kuri aukotojams suteikia priežiūros teisę.

Faktas, kad ne visi akcininkai jas saugoja — kai kas sudegino ar išmetė į šiukšlių dėžę — rodo kokie nerūpestingi ir nesusipratę mes esame.

Ar p. V. neatrodo, kad dabar S-ga surinkusi (prileiskime kad dauguma akcininkų yra tokie nerūpestingi, nors aš tuo netikiu) 51 ar daugiau akcijų, nepastatys Lietuvių Namų B-vės į pavojingesnę padėtį, negu ji dabar yra? Juk tada užteks patekti į Centrą Valdybą savanaudiškiems asmenims (o tai padaryti nėra sunku), pasistatyti sau palankius direktorius ir B-vės pajamas kreipti ta linkme, kuri jiems patinka, o ne ta, kuria juos suaukoję žmonės pageidauja. Akcininkų kontroliuojama B-vė priversta tenkinti visų lietuvių reikalus, S-gos kontroliuojama ji gali pradėti tenkinti tik vienos politinės ar pasaulėžiūrinės grupės reikalus, jei tos grupės asmenims pasiseks atsisėsti CV kėdėse. O kur garantija, kad jiems nepasiseks? Žinome, kad norintieji kur nors įsibrauti, visada suranda kaip. Todėl *aš raginu visus akcininkus tvirtai laikyti akcijas savo rankose.*

P. Varanavičius sakosi patiekęs „visą eilę faktų ir pavyzdžių". Aš radau tik tą vieną Manchesterio bažnyčią. Jo tvirtinimas, kad Š. Amerikos „gausios nariais organizacijos, įsigijusios namus ir bažnyčias, sunyko, nes jų turtas dėl blogai sutvarkytos juridinės padėties sunyko kelių spekuliantų rankose" yra tuščias. Reikia duoti faktus, kokios organizacijos sunyko, kada ir kaip; Kaip tas jų turtas buvo tvarkomas. O gal kaip tik tuo p. V. siūlomu būdu?

Visas p. V. konstruktyvus pasiūlymas neturi jokios vertės tol. kol mes neišsiaiškinom, kuriuo keliu sutvarkyti S-gos juridinę padėtį, kad ji turėtų teisę išrašyti savo vardu akcijas. Tiesa, p. V. savo straipsnyje „DBLS ir Lietuvių Namai", rašė: „Atrodo, kad pagal 1948 m. Companien Act" (turbūt „Companies Act"? V. A.) įstatymą tai padaryti nebus sunku". Kiti asmenys teigia, kad tokio galimumo nėra. Aš, kaip ir dauguma skaitytojų nežinome,kur čia yra tiesa. Išaiškinimo raktas p. V. rankose. Jeigu jis išstudijavo „Companies Act 1948 m." (o, kad jis tai padarė, neabejoju, nes jis negalėtų sakyti, kad tai „padaryti nebus sunku"), teišverčia tuos straipsnius, kuriais remiantis tvarkytume S-gos juridinę padėtį, ir paskelbia laikraštyje. Jei būtų per didelis dalykas laikraštyje talpinti, mes pasitenkinsim, jei jis nurodys puslapius, straipsnius ar skyrius, o tada mes patys juos paskaitysime. Išsiaiškinę galimybę S-gos vardu išrašyti akcijas, eisime prie p. V. konstruktyvaus pasiūlymo svarstymo.

Iš anksto šią galimybe abejoju, nes „Companies Act 1948" yra verslo b-vių įstatymas, gi S-ga yra visuomeninė-kultūrinė organizacija.

Paskutiniame S-gos suvažiavime p. Vilčinskas nurodė būdą S-gai turėti akcijas patikėtinių pagalba, bet šis būdas p. V. nepriimtinas. Jam buvo „koktu klausyti... paaiškinimo, kad mūsų organizacija... turi ieškoti „patikimų asmenų", kuriems būtų patikėtos S-gos turimos akcijos. Juk tai absurdas" sušuko jis, nors šis „absurdas" galbūt ir bus vienintelis kelias — surinkti akcijas iš tų akcininkų, kurie jomis kratosi.

Su vienu p. V. tvirtinimu sutinku taškas į tašką. Būtent, kad „mūsų organizacija, pastačiusi namus ir įkūrusi spaustuvę, vėl ieškos skurdaus kambarėlio arklidėse". Šis pavojus realus. Tik ne dėl to, kad spekuliantai Akelaičiai ją išvarytų, kaip p. V. galvoja, o Bankrupcy Court. Čia ir glūdi priežastis, dėl kurios paskutiniame akcininkų suvažiavime teko pasisakyti prieš DBLS atleidimą nuo namų nuomos. Jeigu S-ga čiulps paskutinį kraujo lašą iš darvos užgimusios bendrovės, tai aišku, kad bendrovė paliks tik lavonas. Prileiskim, kad ji nebankrutuos. To Neužtenka. Neužtenka, kad B-vė šiaip taip vegetuoja. Mums reikia B-vės dirbančios pilnu tempu, nes tik dirbdama ji gali duoti pelno — S-gai ir visam lietuviškam kultūriniam gyvenimui remti. Darbo negalima atlikti, kai neturima pinigų užpirkti medžiagos ir pasamdyti darbininkų. Tai yra, labai elementarūs dalykai, bet kur rėksniams juos suprasti! Jie visai nesidomi, kad B-vė paskendusi iki ausų skolose.

Beje, p. V. sako, kad „jei B-vė dirbs su nuostoliais kurie gali atsirasti dėl lietuviškų reikalų tenkinimo, L.S-gos nariai aukomis parems". O ta ta! Tai gerumėlis! Skubu priminti, kad dabar pats laikas tomis aukomis paremti. Jei B-vė dabar pat galėtų paleisti dar 500 svarų akcijų, ji taptų tikra D. Britanijos lietuviškos visuomenės ekonomine tvirtove ir nebereikėtų daugiau pasisakyti prieš S-gos atleidimą nuo nuomos mokesčio. Ji būtų pajėgi ne vienu tūkstančiu per metus paremti S-gą.

Bijau, kad p. V. savo neatsakingais susipratusių akcininkų užguliojiamis visiems naujiems akcijų pardavimams padarė galą. Kas gi norės darbais įrodyti, savo gerą valią, kad vėliau kas nors jam išmėtinėtų, jog jis „spekuliaciniu būdu uždirbo 50 svarų".

Sutinku, kad reikia susirūpinti akcijomis, kuriomis akcininkai kratosi ir naikina. Liūdna, kad mes esame tiek suvaikėję, jog metame į pečių galiojančius vertybės popierius. S-gos Centro Valdyba nupirko namus ir spaustuvę pačiu saugiausiu būdu, tik mes savo nerūpestingumu juos išstatome į pavojų ir šmeižiame geros valios akcininkus. Tad visi tie, kuriems nerūpi B-vės veiklai, kuriems persunkus tas popieriaus lakštelis, tesiunčia jį S-gos Centro Valdybai, o ši susitarusi su B-vės Direkcija, tejieško būdų joms ir susipratusių akcininkų garbei apsaugoti.

V. Akelaitis

KAI GRISITE IRASYKITE...

MIRĖ LIETUVIS A. ZULONAS.

Pershore, Worcs., tragiškai mirė lietuvis A. Zulonas 49 m. amžiaus. Jis savo sutaupas ir visą turtą užrašė testamente Lietuvoje likusiai žmonai. Testamento vykdytoju paskyrė DBLS Pirmininką.

Paskutiniu metu jis sirguliavo ir buvo protiniai pakrikęs. Palaidotas Pershore kapinėse.

PAKELĖSE ŽYDI AVŠNIOS

Iš Londono išvažiavau taip staigiai, kad dar ilgą laiką negalėjau įsitikinti, kad tikrai važiuoju. Tik kai pro bėgantį traukinį slinko vaizdas po vaizdo ir į kupetas susimetusius priemesčių namukus pakeitė žydintieji sodai įsitikinau, kad jau toli paliko paniuręs Londonas.

Mano kelionės tikslas Pershore mažas vakarinio Middlando miestukas. Aplinkui vien sodai ir daržai. Koks skirtumas tarp Yorkshire ir Middland, lyg ne ta pati valstybė būtų. Iš netoliese esančio areodromo nuolatos kyla lėktuvai ir duzgia įvairiausiais balsais.

VISI LIETUVIAI SKAITO BRITANIJOS LIETUVĮ.

Pasirodo, kad ir šiame užkampyje esama lietuvių iš viso net du ir abu skaito Britanijos Lietuvį. O kad taip Bradforde, Manchesteryje, Nottinghame ir kitur skaitytų visi...

Romualdas Sakalauskas dar jaunas vyrukas šoferiauja. Vežioja vienoje firmoje daržoves. Darbu patenkintas gyvenimu nesiskundžia. Buvęs užklydęs į Londoną ir matęs Lietuvių Namus.

Adolfas Zubė stalius, dirba vienoje žemės ūkio įrankių firmoje, turi nuosavą automobilį ir karavaną. Toje apylinkėje gyvena jau penketą metų ir niekur nebuvęs išvykęs.

KAI GRĮŠITE ĮRAŠYKITE ...

Atsisveikinant p. Zubė sako „Laikraštį tai skaitau, bet Sąjungos nariu nebuvau. Man vis atrodė, kad Sąjunga niekam nereikalinga. Tačiau dabar pamačiau, kad klydau. Kai grįšite namo įrašykite ir mane. Netrukus atvažiuosiu į Londoną, noriu pamatyti tą mažutę Lietuvą Londone — Lietuvių Namus."

Atgal grįždamas galvojau, kiek daug dar yra Anglijoje tokių salelių kaip Pershore, kuriose atsidūrę mūsų tautiečiai jaučiasi kaip nuo pasaulio atskirti — prie vietinių nepritampa ir savųjų nepasiekia.

L. Tr.

SKAITYTOJU LAISKAI

Nors jau seniai išvykau iš Anglijos ir gyvenu Kanadoje, atrodo, jau neturiu jokių ryšių su DBLS, tačiau širdyje dar ir dabar jaučiuosi taip mielos ir garbingos DBLS nariu. Jos tolimesnė veikla ir ateitis dar ir šiandien man yra labai aktuali. Jaučiu, kad ir visi kiti buvę DBLS nariai nešioja savo širdyse tą patį jausmą.

Nenuostabu, jei dar didesnį susidomėjimą iššaukė BL tilpę straipsniai apie DBLS ir Lietuvių Namų santykius.

Klausimai atrodo daugiau negu rimti ir nuo jų priklauso tolimesnė DBLS ateitis.

Tūlam skaitytojui atrodo, kad netinkamai sutvarkytas Lietuvių Namų klausimas Londone. Todėl neigiamai atsiliepia ir kitose lietuvių kolonijose, kai tuo tarpu geras DBLS vardas ir jos narių pavyzdingas solidarumas bei susiklausymas labai teigiamai veikia po visą pasaulį išsiblaškiusius lietuvius ir yra pavyzdžiu daugelio kraštų lietuvių organizacijoms.

Dar ir pas mane tebeguli kelios LN akcijos, kurios jau seniai yra nurašytos nuo mano einamosios sąskaitos. Aš jas pirkau, norėdamas prisidėti prie DBLS ateities užtikrinimo. Tai buvo mano asmeninis įnašas ... auka. Kaip tokią ją ir dabar mielai tebelaikau, žinodamas, kad nupirkti namai yra DBLS turtas. Taip jaučiu ne aš vienas, taip jaučia visi eiliniai aukotojai. Tik mes visi negalime suprasti kodėl DBLS to nesupranta ir nepasirūpina savo turtu.

Nejaugi mūsų mielos DBLS vadovybė, kuri taip nenuilstamai dirbo palūžo? Nejaugi galvoja likviduoti DBLS ir pasidaryti Bvės biznieriais?

J. Mockevičius
Toronto, Canada.

* * *

Nebuvau dezertyras, tik buvau sutreikavęs. Dabar, atsitiktinai pavartęs kelis „Britanijos Lietuvio" numerius, tiesiog susižavėjau: išaugęs į dydį ir turiningas. Anksčiau, kai kas jį pravardžiavo „Varpeliu", bet dabar, tokiam pravardžiavimui, prieštaraučiau. Tad, nieko nedelsdamas, siunčiu tau, mielas „Britanijos Lietuvi" 20 šil. prašau mane lankyti per visą pusmetį.

Keturvaitis

DAILY WORKER NUOSTOLIAI

„Sunday Express" praneša, kad D. Britanijos komunistų partijos leidžiamas laikraštis „Daily Worker" pereitais metais turėjo 64.253 svarus nuostolių. Metiniame šio laikraščio „akcininkų" suvažiavime, kuris neseniai įvyko viename viešbutyje, Glasgove, buvo pranešta, kad 1951 m. komunistų laikraštis turėjes 48. 662 svarus nuostolių, 1950 m. — 58.570 svarų, o pereitais metais šis nuostolis dar gerokai padidėjęs.

Mums, pažįstantiems komunistų propagandą,nesunku atspėti, iš kokių šaltinių šie nuostoliai dengiami.

Laimingiausios moterystės tos, kur moteris išteka 30-34 metų amžiaus. Po to seka amžius 24-30. Daugiausiai nelaimingų moterysčių ten kur moterys jaunesnės ištekėdavo.

ANGLIJOS LITUVIŲ ŠACHMATININKŲ PIRMENYBĖS.

Sporto Sajai susilikvidavus, manyta, kad šachmatų pirmenybės, kurios jau porą metų buvo pravedamos ir tapo tradicija, šiais metais neįvyks Tačiau Bružinskas ir Ramanauskas Halifax sporto klubo „Vilnius" vardu ėmėsi iniciatyvos ir šią tradiciją išlaikė. Jie, gavę DBLS pašalpą, balandžio mėn. 11 — 12 d. Halifaxe ukrainiečių klubo patalpose pravedė Anglijos lietuvių šachmatininkų pirmenybes.

Pirmenybėse dalyvavo: Mončiunskas, Bučys iš Bradfordo, Šiaučiulis iš Manchesterio, Ramanauskas, Jurevičius iš Halifaxo.

Dviejų metų pirmenybių nugalėtojas Mončiunskas buvo laikomas neginčijamu kandidatu pirmai vietai, tačiau, nelauktai, pralošė prieš Bučį ir turėjo pasitenkinti antrąją vieta.

Bučys, pirmose pirmenybėse laimėjęs trečią vietą, kas metai progresavo ir palaipsniui įkopė į pirmąją vietą. Antrose pirmenybėse jis buvo laimėjęs antrą vietą.

Ramanauskas laimėjo prieš Šiaučiulį, bet pralošė prieš Jurevičių. Jurevičius pralošė prieš Ramanauską. Todėl jie trise pasidalino III —IV ir V vietas.

Rimčiausias žaidėjas vis dėlto yra Mončiunskas. Per daugelį metų šachmatais žaisdamas, jis yra išdirbęs savo stilių, paremtą teorija ir praktika. Tai pozicinio žaidimo šalininkas, nesileidžiąs į nuotykius. Ramiai naudojasi priešo silpnomis vietomis, kol jį galutinai užgniaužia.

Dabar jis žaidžia korespondentiniu būdu 16 partijų su Žaliu ir Stonkum Kanadoje. Rengiasi šiais metais dalyvauti didžiuliam šachmatų festivalyje Anglijoje.

Nauja bręstanti jėga — Ramanauskas. Jis atkakliai žaidžia ir studijuoja šachmatų teoriją. Kartais jam dar teorija nesiderino su praktika, bet jis yra linkęs vesti agresyvų žaidimą.

Geraj, tamai žaidžia Šiaučiulis tik jaučiama stoka teorijos ir praktikos.

Pirmą kartą dalyvavęs Jurevičius dar silpnokas ir karštas.

Bučys, pastoviai progresuodamas, įkopė į viršūnes. Kaip ilgai jis ten išsilaikys, parodys ateitis.

Apskritai mūsų šachmatų ateitis nėra labai šviesi. Dabartiniai tūzai žaidžia gerai. Tai rodo ir „Vilniaus šachmatininkų pasisekimai, žaidžiant su kitomis apylinkės komandomis. Pernai Vilnius laimėjo taurę, šiais metais taip pat pirmauja. Bet faktas, kad šiose pirmenybėse dalyvavo tik penki žaidėjai, iškelia opų prieauglio klausimą. Džiugu, kad ir ši problema jau pradėta judinti.

Pirmą kartą buvo pravestas jaunių turnyras. Jame dalyvavo A. Šukys I v., S. Kazlauskas II v., A. Dičpetris III v., J. Rukšys IV vv. Tai labai graži ir sveikintina pradžia.

Pirmenybių organizatoriams ir rėmėjui nuoširdi padėka. Mums šachmatininkams buvo maloni proga išbandyti savo jėgas ir vieni iš kitų pasimokyti.

A. B.

Pakartotinai prašome siųsti ir adresuoti Britanijos Lietuvio *Redakcijai tik straipsnius*. Visa kita: laikraščio prenumeratos apmokėjimas, adreso pakeitimas, skelbimai ir t.t. siunčiama ir adresuojama Britanijos Lietuvio *Administracijai*, neminint atskirų asmenų pavardės.

7 DIENOS

Belgradas. Jugoslavijos pasiuntiniai Londone, Paryžiuje, Bonnoje ir Romoje atšaukti į Belgradą pasitarimams su užs. reik. ministeriu Popovič.

* * *

Takio. Aso ugniakalnis Japonijoje, kuris neveikė 20 metų, vėl išsiveržė Tuo metu prie jo kraterio buvo 400 turistų. Vienuolika žmonių žuvo ir per šimtą buvo sužeista.

* * *

Maskva. Gegužės 1 d. proga Maskvos viešieji pastatai puošiami naujai pagamintais Lenino ir Stalino galvų portretais.

* * *

Berlynas. Naujieji sovietų naikintuvai MIG 15B yra greitesni už vakariečių naikintuvus. Jų horizontalaus skridimo greitis 750 mylių per valandą.

* * *

Vašingtonas. Prez. Eisenhoveris įsakė dar kartą patikrinti valstybės tarnautojų ištikimybę. Patikrinti bus ir tie, kurie buvo tikrinti Trumano įsakymu 1947 m.

* * *

Maskva. Molotovas pareiškė, kad Rusija yra pasirengusi derėtis dėl penkių didžiųjų taikos sutarties.

* * *

Belgradas. Jugoslavijos kariuomenėje įvedamos naujos uniformos Iki šiol dėvėtas rusų stiliaus uniformas pakeičia panašiomis į anglų kariuomenės uniformas.

* * *

Buenos Aires. Argentinos policija areštavo šešis opozicinės radikalų partijos vadus. Radikalų partija atmetė reikalavimą, kad jos nariai atsisakytų savo postų provincijos parlamentuose.

* * *

Vašingtonas. Užsienio Informacinės Tarnybos naujai paskirtas vedėjas, Robert L. Johnson, praneša, kad „Amerikos Balso" transliacijos programa iš Muencheno į Sovietų pavergtus kraštus bus išplėsta ir padažnėsianti.

* * *

Buenos Aires. Visiems Argentinos valdininkams įsakyta pasiruošti 48 valandoms šiltesnių drabužių ir tokiam pat laikui maisto atvykstint į darbą. Įsakyme nesakoma, kuriam tikslui toks pasiruošimas reikalingas.

* * *

Paryžius. Prancūzų laikraštis „Figaro" praneša, kad balandžio mėn. Maskvoje įvykusi Sovietų Sąjungos pavergtųjų ir satelitinių kraštų skaitlinga konferencija, kurioje gegužės pirmosios proga paskelbti sovietų okupuotuose kratšuose amnestija.

* * *

Montrealis. Iš Bremenhaveno į Montrealį atplaukė laivas su vienuolika šimtų emigrantų. Didžiąją emigrantų dalį sudaro vokiečiai.

* * *

Helsinkis. S. Sąjunga sutiko paleisti 7 suomius, kurie buvo nuteisti po keletą metų kalėjimo, už tai, kad paklydę perėjo nelegaliai į sovietų pusę. Sovietų Sąjungoje dar yra apie 5.000 suomių karo belaisvių, kurių iki šiolei suomių vyriausybei nepavyko išlaisvinti.

NUŽUDYTAS MOSSADEQO POLICIJOS ŠEFAS

Gen. Mohamed Afshartoos Teherano policijos vadas ir vienas artimiausių Mossadeqo patarėjų bei rėmėjų ratas nužudytas.

Prieš penkias dienas jis buvo pagrobtas iš savo draugo namų ir nugabentas į kalnus ir vėliau pasmaugtas savo paties diržu. Spėjama, kad kankintojai norėjo išgauti iš jo pareiškimą, nukreiptą prieš Mossadeqą, kuris galėtų būti panaudotas propagandai.

Manoma, kad jį nužudė religinio fanatiko mulos Kashani šalininkai bendradarbiaudami su išmestais iš kariuomenės karininkais.

PABEGO STALINO PATIKETINIS

Artimas Stalino draugas patarėjas pronagandos reikalams gen. maj. Aleksandras Poskrebyševas dingo. Jis buvo vienas ištikimiausių Stalino bendradarbių per 30 metų ir visų žinomas, kaip „raudonasis Goebelsas". Pagal gautas iš už geležinės uždangos žinias, jis dingo prieš porą savaičių. Praėjusią savaitę jis buvo degraduotas ir iš jo atimti visi pasižymėjimo ženklai. Visoje Rusijoje vyksta bėglio medžioklė, mat jis su savimi pasiėmė keleta labai svarbių ir slaptų dokumentų, tarp jų ir Stalino testamento kopiją. Kitos dvi kopijos yra Malenkovo ir Molotovo rankose

Visi Rusijos uostai, areodromai ir panašios vietos yra sekamos, nes Poskrebyševas perdaug žino apie Sovietų vadovybės privatų gyvenimą. Jis asmeniškai parengdavo pranešimus apie Stalino priešų veiklą ir parašydavo jam kalbas.

Prieš pat Korėjos karo pradžią Poskrebyševas parengė „taikos atšaukimą" ir vadovavo propagandai, siekiančiai įrodyti, kad Rusija neturi nieko bendro su Korėjos karu.

Poskrebyševas buvo gerai išsilavinęs -- turėjo universiteto diplomą. Jis visada nustatydavo liniją, kurios turi laikytis Pravda ir Izviestijos.

Paskelbus jo medžioklę, Maskvoje buvo gauta žinių, kad jį matė Taškente, tolimąjame Uzbekistane. Tačiau kitos žinios sako, kad jis esąs Suomijoje.

Savaitė atostogų Vokietijoje kainuoja tik 1 šil. tiems, kurie perka BL loterijos biletus. Biletai jau platinami. Paskubėkite įsigyti, nes jūsų laimingąjį biletą gali nupirkti kitas.

TRYS MISLES

(atkelta iš psl. 1.)

sauliniam ginkluotam susirėmimui. Naujieji sovietinės Rusijos valdovai susidūrė su laisvuoju pasauliu, kuris yra tokia ryžtinga ir tvirta valia pasiryžęs ginti laisvę, kaip niekad iki šiol istorijoje. Šis laisvasis pasaulis, kalbėjo Eisenhoveris, — prieš kurį stovi naujieji sovietų valdovai, tai pasaulis, kuris reikalauja ir laukia visiško gerbimo jo teisių ir jojo reikalų. „Norime sąžiningų taikos tikslų, pagrįstų darbais, bet negražbilyste. Tuo keliu einant, pirmoje eilėje, turi būti susitarta dėl gerbingos taikos Korėjoje. Tai reiškia, kad tuojau pat turi būti nutraukti karo veiksmai ir pradėtos derybos dėl pravedimo laisvų rinkimų suvienytoje Korėjoje. Tai reiškia taip pat baigti tiesioginius ir netiesiognius, ne mažau reikšmingus puolimus Indokinijoje ir Malajuose. Karo paliaubos vien tik Korėjoje, kurios atpalaiduotų puolančiąsias armijas naujiems užpuolimams kitose vietose, būtų tik apgaulė." Šitokiais žodžiais Eisenhoveris parodė, kad ne tik Korėjoje, bet ir kitose Azijos vietose sukeltas konfliktas Amerikai yra taip pat gyvybinis reikalas ir tuo būdu JAV parodanti, kad ji ginanti britų ir prancūzų interesus Azijoje.

Paliesdamas Europos reikalus Prezidentas Eisenhoveris, taip, kaip ir ankstyvesnėje savo kalboje nepripažįsta Rytų Europos užgrobimo ir tvirtina, kad norint turėti pastovią taiką, reikia grąžinti pavergtoms Rytų Europos tautoms laisvę. Jei šituo keliu bus einama, jei tuo būdu bus pagrįsta taika, tada, Eisenhoverio nuomone, galima būtų kalbėti apie nusiginklavimo išlaidų mažinima ir tas sumas skirti gyvenimo gerbūviui pakelti.

„Ką Sovietų Sąjunga yra pasiruošusi konkrečiai padaryti? Koks tas atsakymas bebūtų, tebūnie jis aiškus. Dar karta sakome: taikos troškimas yra per daug didelis ir laikas per daug visus raginas, kad bet kuri vyriausybė galėtų šaipytis žmonijos viltimis, bergždžiais žodžiais, pažadais ir vaidyba. Ar naujieji Sovietų Sąjungos vadai, — klausia prezidentas Eisenhoveris, — yra pasiruošę panaudoti savo įtakas komunistiniame pasaulyje ir suteikti ne tik laukiamos taikos Korėjoje, bet tap pat tikrąją taiką Azijoje? Ar jie yra pasirengę leisti kitoms tautoms, įskaitant ir RYTŲ EUROPOS TAUTAS, laisvus rinkimus ir apsispręsti joms pačioms laisvas valdymosi formas?.. ..Jei ne, tai kur yra konkretus įrodymas, kad Sovietų Sąjunga siekianti taikos?!"

Savo kalboje prezidentas Eisenhoveris samoningai neminėjo žodžio „išlaisvinimas", tuo būdu vakarų Europos politiniai vadovai negalės priekaištauti, kaip tai jau ne karta yra buvę praeityje dėl šio žodžio savokos. Prezidentas reikalauja laisvų rinkimų užgrobtuose kraštuose, o dėl šito ir įgudęs vakarų Europos „taikos apaštalas" negali priešintis.

Netenka abejoti, kad ši Eisenhoverio istorinė kalba išsklaidė pasaulyje tą miglą, kuri buvo susidariusi tuo jau po Stalino mirties, kai naujieji Kremliaus valdovai paleido iš Maskvos pulkus „taikos karvelių", šį kartą nuėmę jiems žiedus su įrašu „Visų šalių proletarai — vienykitės!"...

Trečioji mįslė užgulė pasaulį, JAV prezidento Eisenhoverio kalbai nuskambėjus. Ką į tokią jo aiškią ir konkrečią kalbą atsakys Maskva? Ilgai nereikėjo laukti. Pereito šeštadienio „Pravda" ir „Izvestia" atsakė. Ir iš karto visiems aišku, kokiais paukščiais virto Maskvos siųstieji „taikos karveliai". Tiesa, šituose atsakymuose nebenaudojama žodžių: „amerikoniškieji kruvini žmogėdros, hitlerininkų apjekę kraugeriai, nekaltų vaikų žudikai, taikos šakalai".. Dabar Maskva atsako „mandagiai", kad Amerika norinti viešpatauti pasaulyje, pavergti tautas. Žodžiu „nuskriausti taikingąją žmonijos globėją Sovietų Sąjungą ir jos išvaduosias tautas.

Į JAV Prezidento kalbos pastraipas, kuriose jis reikalauja pavergtoms Rytų Europos tautoms grąžinti laisvę, Maskva groja tomis pat senomis plokštelėmis, kurias įgrojo dabartinis Rusijos diktatorius Berija, dar „tėveliui" tebeviešpataujant. Maskva ir toliau ciniškai akiplėšiškai tvirtina, kad Rytų Europos kraštai patys apsisprendė ir „išsirinko liaudies demokratiškas vyriausybes", o Eisenhoverio reikalavimai būtų tolygūs „grąžinimui reakcionierių rėžimams tuose kraštuose".

Vertinant Maskvos atsakymo visumą, ne per plauką negalima abejoti, kad ten pasikeitė tik taktika, o tikslai ir priemonės pasiliko lygiai tokios pat, kokių siekė ir pats Belzebubas Stalinas.

Šleikštu, kad kai kuri vakariečių spauda ir šitokiame Maskvos atsakyme bando įžiūrėti Kremliaus rimtus pasiruošimus „esminės reikšmės turinčioms deryboms", užmiršdami, kad Stalinas, kaip ir dabar Berija, norėdami laimėti laiko, vis triubijo apie „keturių didžiųjų konferencijas". Visa laimė, kad pasaulyje atsirado blaivesnių ir matančių ko siekia Maskva, galvų.

Pereitą savaitę, šeštadienį, Paryžiuje, įvyko trijų vakarų valstybių užs. reikalų ministerių tuo klausimu pasitarimas. Dulles esą pasisakęs prieš Maskvos siūlomą keturių didžiųjų konferenciją, ir taip pat atmetęs Prancūzijos pasiūlymą kviesti Sovietų Sąjungą konferencijon, jei ji sutiktų pasirašyti traktatą su Austrija. Dulleso nuomone, Sovietų Sąjunga pirma turinti įrodyti konkrečiais darbais, kad nutarusi keisti savo ligšiolinę politiką, o tik po to su ja kalbėtis.

(atkelta iš psl. 4)

rezervą" sudaro kaimyninėse valstybėse ir kolonijose pasireiškiantis revoliuciniuose sąjūdžiuose proletariatas", o „netiesioginį" — tie prieštaravimai ir konfliktai, kurie kyla tarp „buržuazinių" valstybių. Atsieit juo daugiau jos savo tarpe riejasi, juo komunistams geriau. „Komunistas", įvertindamas dabartinę pasaulinę situaciją, pabrėžia, kad „kapitalistinis apsupimas dar nėra sunaikintas". O „kol imperilizmas egzistuoja, tol karai yra neišvengiami". Todėl, esą, „dabartinėmis sąlygomis... tarybinė liaudis turi būti pasiruošusi gintis... Tuo būdu Tarybų Sąjunga ir didina visais būdais savo karines pajėgas ir stiprina gynybinius organus". „Komunistas" toliau įspėja, kad tokio maksimalaus elastingumo ir sugebėjimo manevruoti nereikia painioti su „oportūnistišku beprincipiškumu". Straipsnis baigiamas daug pasankančiais žodžiais, jog „dabartiniame nepaprastai kietame politinės kovos periode ... strategijos ir taktikos klausimai įgauna ypatingą reikšmę".

Vokiečių vyriausybės oficiozas, komentuodamas tuos bolševikų kadrams skiriamo organo samprotavimus, nurodo, kad jie su visu aiškumu atskleidžia kai kam dar mįslingai atrodančią paskutinę Kremliaus veiklą. Tačiau šie žodžiai turi drauge atverti laisvojo pasaulio akis, kad jam dabar tenka susidurti visai ne su esminiu sovietinės praktikos pasikeitimu arba tikru bolševizmo esmės švelnėjimu, bet tik rodo, kad Maskvai šiuo metu yra reikalinga „pertrauka atsikvėpti". Toji pertrauka turi padėti sukonsoliduoti vidaus politinę padėtį, kad ją paskiau būtų galima išnaudoti sustiprintam ginklavimui. Vakarai turi iš šios atviros kalbos pasidaryti visas reikalingas prktines išvadas, baigia savo teisingas pastabas vokiečių vyriausybės oficiozas.

SUDEGINTAS TIKRASIS LENINAS?

„Deutsche Illustrierte" Nr. 15 1953 skelbia, kad tikrasis Leninas, laikytas Lenino mauzoliejuje Maskvoje, buvo sudegintas, o jo pelenai su urna paskandinti Wolgoje netoli Ulianovsko, kur Leninas Ulianovas yra 1870 m. gimęs. Stalino įsakymu buvo padaryta dirbtinė Lenino figūra, kurią iš ypatingos medžiagos Kazanėje padarė skulptorių kolktyvas. Ją dirbusius skulptorius parinko asmeniškai pats Berija. Skulptoriams pavyko sukurti tokį Leniną, kuris tiesiog tobulai atitiko tikrąjį Lenino kūną.Tuo būdu iš visos Sov. Sąjungos į Raudonąją aikštę prie Lenino mauzoliejaus vykstą bolševikai, kad galėtų patys savo akimis pamatyti rusų komunizmo „šventojo" kūną, iš tikro mato ne Lenino palaikus, bet tik papraščiausią dirbtinę Leninu pavadintą figūrą. Stalino artimas giminaitis Budu Swanidze pasakoja, kad tarp naujosios rūšies „maldininkų" pasitaiko ir tokių, kaip viena kolektyvinimo proceso paliesta valstietė, kuri, atvykusi į Maskvą ir išvydusi Lenino karstą, puolusi ant kelių ir, nepaisydama bolševikinių sargybinių, taip pradėjusi „melstis": „Drauge Leninai, didysis mūsų užtarėjau, gelbėk mus nuo velnių, komunistų ir jų Belzebubo Stalino"... Stalinas, kuriam apie tą įvykį papasakojo Ter- Oganesovas, kuris karo metu Lenino kūną turėjo iš mauzoliejaus nugabentą į Kuibiševą toliau pristatyti į Kazanę, iš to tik nusijuokė. Tačiau dabar ir patys bolševikai randa, jog senąjį rusų šventųjų, dabar kad ir bolšvikinių, kultą reikia toliau palaikyti, nes tai tarnauja rusų nacionaliniams interesams.

AMERIKIEČAI NORI PIRKTI IŠ PRIEŠŲ LĖKTUVUS

JTO vyriausias pajėgų vadas Korėjoje gen. Mark Clark kreipėsi per radiją į rusų, kiniečių ir korėjėčių lakūnas kviesdamas juos atskristi su rusų gamybos lėktuvais į pietų Korėją. Už kiekvieną saugiai „atskraidytą" lėktuvą siūloma 100.000 dol. Panašaus turinio lapeliai buvo išmėtyti šiaurės Korėjoje. Lapeliuose ir per radiją buvo nurodyta kokiu būdu lakūnai gali saugiai atskristi. Lapeliai buvo pavadinti „Kelias į laisvąjį pasaulį". Ant jų buvo lenkų lakūno Jarecki fotografija ir prierašas „Jis padarė. Kodėl ne jūs?" Jarecki pagarsėjo pabėgęs su MIG lėktuvu į Daniją.

DIRBTINIS ROJUS

Šviežios žemuogės gruodžio mėn., dražovės per Naujus Metus, vynuogės pavasarį, viso tai galima gauti Amerikoje, ir tai ne iš šiltadaržių, bet iš laukų, iš Imperial Vely slėnio, Kalifornijos pietuose, iš žmogaus rankų padaryto rojaus žemėje. Tai atsitiko prieš 25 metus.

Dar 1900 metais minėtas slėnys visai kitaip atrodė.

1849 vienas anglų keliautojas rašė apie slėnį: „Tai dykuma, pilna iškepinto smėlio ir nusėta keliavusių pėdsakais ir likučiais; tai dykuma, tarsi sumuštos armijos pasitraukimo takas. Visko ten buvo: negyvų ir gaištančių gyvulių, šautuvų, peilių, maisto, visa, ką turėjo trokštą keleiviai išmesti"...

Kadangi šis keliautojas viską keliaudamas tyrinėjo, jisai pasiėmė žiupsnį dykumos smėlio su savimi. Kai jį ištyrė, pamatė, kad dykumos žemė turėtų būti labai derlinga, jeigu tik reikiamai laisčius.

Kadaise dykuma buvo apsemta Ramiojo Vandenyno. Srauni Kolorado upė per tūkstančius metų nešė dumblą ir žemes, kol galiausiai sunešė plačią užtvanką ir perskyrė ją. Atkirstas nuo jūros slėnys džiūvo ir virto dykuma.

1900 metais, pagal vieno australo inžinieriaus planus pabandyta laistyti dykumą iš tos pačios Kolorado upės. Tačiau Kolorado nesidavė apvaldyti žmogaus protui ir rankai. Tik prieš 15 metų, pabaigus statyti didžiulę Huverio užtvanką Nevados augštuose kalnuose, Kolorado buvo priversta sukti elektros jėgaines, o savo vandenį pasukti dykumos kryptimi.

Vanduo tekėjo, atgaivindamas dykumą. Dabar visas slėnys, dydžio kaip trys Liuksemburgo valstybės, išraižytas drėkinimo kanalais ir grioviais. Huverio pylimo technikams tereikia pasukti atitinkamą rankeną, ir vanduo bėga ten, kur reikia ir kiek reikia. Slėnio ūkininkai dabar sako: „Pirmiau turėjome melstis lietaus ir vandens, dabar užtenka paprašyti telefonu, o centralė pristato jo kiek mums reikia".

Šiame Kalifornijos kampe, visai prie Meksikos sienos, nėra šalnų, ir oras čia nesikeičia. Visas slėnys čia atrodo kaip milžiniškas šiltadaržis; svogūnai, morkos, visokiausių rūšių agurkai, daržovės ištisus metus sodinami ir nuimami vis didesniais kiekiais. Trys, keturi derliai iš eilės ne retenybė. Visas ūkio darbas atliekamas taip kruopščiai ir apskaičiuotai, kaip fabrike. Žemės paviršius visur lygus, todėl visur tik mašinomis tedirbama: traktoriai aria, sėja ir valo, lėktuvais nubarsto dirbtinėmis trašomis, ar milteliais prieš kenkėjus. Daugelis ūkininkų turi savo areodromus, iš kur, užbaigę dienos triūsą, sėda į lėktuvą ir padangėmis partiesia namo į Holyvuda ar Lonbvča. Viskas čia techniškai sutvarkyta, apskaičiuota, sureguliuota. Šio slėnio ūkininkas gali nieko nenusimanyti apie gyvulių auginima ir javu atmainas; už ij čia galvoja mokslininkai; ir institutai, kurie pagal naujausius mokslo laimėjimus, sėja, sodina ir augindina. Ūkio darbininkas turi būti geras technikas.

Žemei paskubėti nešti derliu, pastatyta mokslinių tyrinėjimu įstaigų, kur ivairiausiais bandymais ir žiedu kryžiavimais pasistengta išauginti vaisius, geriausiai tinkančius šio slėnio salygoms.

Institutas išaugino tokius melonus, kokie geriau tinka į šeimininkių šaldytuvus, o datules tokio didumo, kurie geriausiai tinka šokolado fabrikams.

Tačiau vienas pavojus slipi ir tykoja.

Kolorada upė, kaip minėta, kadaise šį sklypą atitvenkė nuo vandenyno. Dabar pats žmogus upei sutrukdė toliau pajūrio užtvanką stiprinti, Huverio tvanka kalnuose užlaiko upės smėlį ir dumblą. O jo kasdien susirenka per 500 tonų. Purvas sulaikomas aukštai kalnuose, o pajūrio pylimas iš lėto smunka. Kai kuriose vietose vandenynas jau užgrobė žemes, atsirado lagūnai. Jei kartą bangos pragrauš likusįjį pylimą... nugarmės visi fabrikai, institutai, keliai ir mašinos. Bet tai, guodžiasi dalyko žinovai, gali atsitikti tik po 100 metų... Per ta laika dar surasime priemonių išgelbėti Imperial Vely rojų.

SKELBIMAI

IŠKILMĖS COVENTRYJE

DBLS Coventry miesto ir „Vyties" skyriai bendromis pajėgomis gegužės 2 d., šeštadienį, 18 val. „Pilot" hotel salėje (pasiekiama Radford autobusu Nr. 2) ruošia.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gros lietuvių džazbandas. Užkandžio stalų kojos links nuo skanių valgių. Bus ir alučio atsigaivinimui. Kviečiame visus Coventrio ir apylinkių lietuvius su draugais, pažįstamais ir kaimynais.

Šeštadienį, š. m. gegužės mėn. 16 d. 7 val. vak. Lietuvių Namuose, 43, Holland Park, W.11 rengiamas

DIDELIS TELEVIZIJOS BALIUS

Muzika, šokiai, loterija, bufetas ir t.t. Grynas pelnas skiriamas L. Klubo televizijos aparatui įgyti.

NOTTINGHAMAS

Nottinghamo skyriaus valdyba, gegužės mėn. 2 d. 6 val. 30 min. Sykamore Rd. rengia motinos dienos minėjimą. Maloniai kviečiame atsilankyti visas vietos ir apylinkių motinas ir visus lietuvius.

Po minėjimo bus šokiai

Skyriaus Valdyba.

DIDIESIEMS KNYGOS MYLĖTOJAMS

K. Barauskas (126, Barton Lane, Eccles, Manchester) ir kiti „Terros" leidinių platintojai siūlo įsigyti didžiojo Kazmiero Binkio „Lyriką" (12 šil.). Po kokios savaitės bus gautas F. Mauriaco romanas „Gimdytoja" (11 šil.).

Pajieškomi broliai Stasys ir Albinas Bikšiai. Paskutiniu laiku buvome kalbos mokykloje Snait. Atsilieptį Petrui Lapinskui Scotia South Miners Hostel, Newton Rd, Lowton, Nr Warington, Lancs.

Dėmesio! Taisomi laikrodžiai. Geras darbas, žemos kainos, greitai pataisomi. Siųskite paštu, atneškite asmeniškai arbo skambinkite telefonu. L. Goba, 55, Hans Rd. Knightbridge, London, S. W. 3. Tel. KENsington 99o5. Darbo valandos 10 val. ryto — 8 val. vak.

NE JĖGA, BET DRĄSA IR PASIRYŽIMAS GYVENIME LAIMI...

Britanijos LIETUVIS
EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

THE LITHUANIAN WEEKLY
Leidzia — DBLS Centro Valdyba su Europos Lietuviu Bendruomenemis, kurias atstovauja: Pr. Zunde — Vokietija, J. Masiulis — Prancuzija, J. Dedinas — Belgija, A. Paulaitis — Šveicarija, J. Lingis — Švedia, S. Lozoraitis (jun.)—Italija, A. Galkus—Olandija, S. Šliašinskas — Danija ir A. Gliornertas—Austrija.

Red. Br. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11. Telf. PARk 9699.
Redakcija rastus taiso ir trumpina savo nuoziura.
Prenumeratos kaina: metams — 35 sl., 6 men. — 20 sl., 3 men. — 12 sl.
Uzsienyje metams — 6 doleriai.
Skelbimai: spaudos eilute arba jos vieta — 1 sl.
Adreso pakeitimas — 1 sl. Paskiras numeris — 1 sl.
Spausdina NIDOS spaustuve, 3, Southern Row, London, W.10

Printed by Lithuanian House, Ltd., 43, Holland Park, London, W.11.